

Brassói Lapok

XL. évfolyam
262 szám.

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Csütörtök

1934. évi november 15

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lej. Brassóban 70 lej. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — **Árúföldre:** negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETESEK** díja hirdetési oldalon 3 lej, páros (bal) szövegdoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegdoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

A nehéz kérdés

A január 13-ára kitűzött Saar-szavazás már előreveti komoly árnyékát. Maga az a tény, hogy Franciaország felkészül „minden eshetőségre”, még nem jelentene veszélyt, ha a német sajtó megőrizné nyugalmát és Európa idegeit nem rongálták volna meg az utóbbi két év eseményei. A francia csapatok felvonulása ilyen körülmények között azonban tagadhatatlanul elmérgesítette a helyzetet, annál is inkább, mert hiszen még a marseillei ügy sincs egészen tisztázva, a háború tehát állandóan a levegőben lóg és a közvélemény minden katonai felvonulásra páni riadalommal reagál. Le nagy kérdés az is, hogy a francia csapatok közelsége milyen irányba fogja befolyásolni a Saarvidék lakosságának hangulatát? A franciák állítólag attól tartanak, hogy ha a szavazás csak féleredményt fog hozni, s ebben az esetben a nemzetiszocialisták esetleg megkísérik a féleredményt erőszakos beavatkozással kikerekíteni a maguk javára. Csakhogy a francia szuronyok megcsillagolták a kétélű fegyvert, mert a németek már korábban is azzal érveltek tömegeik előtt, hogyha kétes helyzetet terem a szavazás a Saarvidéken, elkerülhetetlenné válik a háború, a mi pedig annyit jelent, hogy a Saarvidék hadszíntérré változik. Már pedig ennek a vidéknek minden épelméjű lakója irtózik attól a gondolatától, hogy házában, földjén, családi tűzhelyén végítiporjanak a háború Apokalipszisének lovasai. A francia csapatfelvonulások most egészen közelhozták a háború levegőjét a Saarhoz és egészen természetes, hogy ebben a levegőben a német propaganda magvetése szinte percek alatt kihajt. Göbbels tehát egészen pontosan tudja, hogy mit csinál, amikor kiadja a jelszót a berlini lapoknak, hogy „megszólaltatni a vészszirénákat!” A katonai beavatkozás háborút jelent — irták a berlini lapok. Egészen természetes, hogy Hitlerék abszolút győzelme lehetetlenné tenne minden erőszakos beavatkozást, tehát a német propaganda a francia tábornokokban komoly segítséget talált: rámutathat tömegeik előtt a háború közeli veszélyére. A lépés azért elhibázott a franciák részéről, mert a relatív többség ma is a németek oldalán van, egy színtisztá német vidéken nem lehet komoly tömegeket felvonultatni a német agitáció ellen, ellenben szó lehetett volna arról, hogy azok a tömegek, amelyek nem hajlandók ilyen vagy olyan oknál fogva osztozni a harmadik birodalom áldásaiban, egy elfogadható platformon szembehelyezkednek a mai német kormányzattal, ha ez a szembehelyezkedés nem jelenti számukra az élet vagy halál véres alternatíváját. Csakhogy a németek éppen ilyen véres és végleges formában vetik fel a Saarvidék lakóinak a kérdést: Németország, vagy háború. S az érvelést, amellyel ezt a drámai tömörséggel megfogalmazott kérdést a Saarvidék mellének szögezik Berlinből, Páris még katonai akciókkal alátámasztja. Mert a francia csapatok közelsége csak addig a pillanatig jelenti a Hitler-rezsim ellenfelei számára a védelmet, amíg közbe nem szal a háború — abban a pillanatban, mihelyt szóba jöhet a háború esélye is, néhány agitátoron vagy politikai kalandorok kivűl alig akad komoly munkás, paraszt, vagy polgár, aki inkább a háborút választja, mint Hitlert. Ezt a németek nagyon jól tudják és ezért harsog így a jelszó: Hitler, vagy a háború! S ismétljük: a franciák hitelesítették Hitlerék félelmes jelszavát.

További kérdés, hogy a jelszót másképpen is meg lehetne-e fogalmazni? Csakhogy a német tömegek számára, ha nem is rokonszenves formában, de mégis csak Hitler jelenti Németországot, a status quo pedig annak a nemzeti zatasztrófának meghosszabbítását jelenti, a mi a háború zúdított a németekre s amiől minden saarvidéki német egyformán gondolkodik. Németország pedig a Saar-kérdésben nem köthet kompromisszumot a nem köthet

Maniu ismét kilépett a porondra

A volt pártelnök parlament elé viszi Erdély sérelmeit — A Lupta Manolescu-Strunga lemondásáról is beszél — Inculetz belügyminiszter nyilatkozott a Skoda-ügyről és a tisztviselőelbocsátásokról

Bukarest, november 14.

Maniu Gyula Kolozsvárról Bukarestbe érkezett. A pályaudvaron a nemzeti-parasztpárt több vezető tagja fogadta és üdvözölte a volt pártelnököt, aki az Athenée Palace-ban szállt meg. Mihailache dobresti birtokáról szintén a fővárosba utazott, hogy Maniuvall együtt meg tárgyalja azokat a főleg erdélyi vonatkozású sérelmeket, melyek szükségessé teszik a párt egységes fellépését. Hírek szerint Mihailache teljesen osztja Maniu nézeteit, úgyhogy a parlamentben a nemzeti-parasztpárt annak a határozatnak

az alapján jár majd el, amit annakidején a tagozati elnökök kolozsvári értekezlete szavazott meg.

Maniu Bukarestből Temesvárra utazik, ahol részt vesz Babes Vince szobrának leplezési ünnepségén. Politikai körökben biztosra veszik, hogy Maniu ezalkalommal nagyszabású expozé keretében fog nyilatkozni a politikai helyzetről.

A volt pártelnök bukaresti útjával kapcsolatban az Adeverul erdélyi szerkesztője azt írja, hogy Maniu ezután is következetes marad a badacsonyi programban lefektetett elveihez, azzal a kü-

lönbséggel, hogy most már

a cselekvés terére lép és részt fog venni minden jelentősebb parlamenti vitában.

A volt miniszterelnököt elsősorban Erdély helyzete foglalkoztatja. Ennek a tartománynak gazdasági, társadalmi és kulturális kérdéseit behatóan tanulmányozta s ma talán az egyetlen politikus Romániában, aki alaposan ismeri a különböző erdélyi vidékek lakosságának megélhetési viszonyait, a parasztság élet-színvonalát és termelési lehetőségeit.

Fontos politikai változásokat várnak a kisjenői vadászatától

Bratianu Dinu, aki részt vett a kisjenői királyi vadászatban, ma reggel óta szintén Bukarestben tartózkodik. A Tempo szerint a vadászat politikai eredménye az lesz, hogy

Bratianu Dinu is belép a kormányba, ha vele együtt tárcához juttatják Tancred Constantinescu volt kereskedelmi minisztert, a liberális pártelnök bizalmas hivat.

A Curentul a hírrel kapcsolatban megjegyzi, hogy külpolitikai okok kívánják a kormány ilyenértelmű megerősítését és erre vezethető vissza Tatarescu békülény magatartása is. Politikai körökben általában fontos politikai eseményeket várnak, melyek első sorban a kormány összetételére lesznek kihatással.

A Lupta a következőket írja:

— Ma a pénzügyminisztériumban Slavescu miniszter, Constantinescu alminiszter és Dimitrescu, a jegybank kormányzója megbeszélésre ültek össze, amelyen megvizsgálták a Banca Națională devizával való ellátásának az új külkereskedelmi rendszerrel kapcsolatos legsürgősebb tennivalóit. Ugy értesülünk, hogy a felmerült súlyos kifogások következtében

Manolescu-Strunga miniszter helyzete alaposan megingott.

— Arról van szó — írja tovább a lap, — hogy a kereskedelmi miniszternek más megbízást adnak és helyét, amint jól értesült körökben állítják, nemsokára elhagyja.

A Lupta másik cikkében közli, hogy Manolescu-Strunga és Slavescu pénzügyminiszter tanácskozással ültek össze, melynek során Slavescu felhívta miniszter társát figyelmét azokra a súlyos károokra, amiket az ország közgazdaságának kell elszenvednie az új rendszer alkalmazása következtében.

kompromisszumot a Saarvidék lakossága sem arról a berlini kormány gondoskodik. Kompromisszumos alapon ugyanis el lehetne tolni ezt a kérdést arról a kritikus zónáról, amin most van, el lehetne tolni egy békésebb és talán termékenyebb platformra, csak hogy Németország mai helyzetében már nem köthet több kompromisszumot. Most bosszulja meg

A SKODA-ÜGY PÉNTEKEN KERÜL A PARLAMENT ELÉ

Ami a Skoda-ügyet illeti, a jelentés beterjesztését péntekre halasztották, a mikor Bentoiu előadó beszámol a bizottság előtt végzett munkájáról. Megjegyzendő, hogy a jelentés eredeti formájában csak akkor kerül a parlament elé, ha a bizottság plénuma magáévá teszi. Magát a parlamentet előreláthatólag hettegik igénybe fogja venni a Skoda-ügy fölötti vita. A nemzeti-parasztpárt kész elmenni a legvégsőig is megvívott vezetői érdekében.

Inculetz: „Tatarescu kormánya ura a helyzetnek”

A belpolitikai helyzettel kapcsolatban az Adeverul mai száma nyilatkozatot közöl Inculetz belügyminisztertől és Costachescu tanártól, a szenátus volt elnökétől.

A belügyminiszter szerint a kormány helyzete nemcsak jó, de egyenesen kitűnő. Tatarescu a két alkotmányos tényező: a Korona és a parlament teljes bizalmát élvezi. A liberális párt belső bajairól elterjedt hírek légből kapott mesék.

— A kormányok azonban — mondja a belügyminiszter — tapasztalatom szerint önhibájuk folytán szoktak megbukni. Ritkán fordul elő, hogy olyan ellenzéki erők idézzenek elő kormányválságot, melyek a közhangulat elemi megnyilatkozása következtében jutnak uralomra. Erről az eshetőségről jelenleg nem lehet beszélni.

A kormány pedig nem követett el olyan hibát, amivel saját helyzetét aláásná. Ellenkezőleg, minden vonalon építő munkát végzett.

— Az országban mindenütt rend és nyugalom van. Tatarescu kormánya teljesen ura a helyzetnek.

A nemzeti-parasztpárttól megjegyzi, hogy „régii sebei gyógyításával van el-

magát, hogy Németországot körülzárták, hogy egyezkedésre kényszerítették olyan kérdésekben, amelyekben legalább papiroseredményeket kellett volna juttatni neki, de most bosszulja meg magát az is, hogy Németország belefogott egy olyan nagyvonalú akcióba, amelyből vagy véres kudarcra, vagy fényes győzelemmel lehet csak kijönni.

Minisztertanács alminiszterek nélkül

Csütörtökön, a parlament megnyitása napján az ünnepség megkezdése előtt a calea-victoriei királyi palotában minisztertanács lesz az uralkodó elnökletével, amelyen az alminiszterek nem vesznek részt. Arról a hagyományos tisztelgő jellegű összejövetelről van szó, melynek során az uralkodó aláírja a miniszterelnök által megszövegezett trónbeszédet.

Ugy a kamara, mint a szenátus első rendes ülését Sándor király, Poincaré és Barthou emlékének szenteli, akikről egyébként a trónbeszéd is megemlékezik.

foglalva”. A nemzeti kormány tervéről az a véleménye, hogy ilyen megoldásra nincs szükség. Amellett, hogy semmi haszna nem lenne, lehetetlen megvalósítani.

A kormány a parlamentben is keresni fogja az ellenzéki pártokkal való együttműködés lehetőségeit. Inculetz nem hiszi, hogy a jelen körülmények között akadna egyetlen politikai csoport is, mely kormánybuktató akcióba kezdene. A Skoda-ügyről élénk vitákat vár, de reméli, hogy egyetlen ellenzéki párt sem fogja útját állani annak, hogy a bűnösök elvegyék méltó büntetésüket.

A belügyminiszter a tisztviselőelbocsátások ügyét nagyon súlyos problémának tartja. Egyfelől nem engedhető meg, hogy az adófizetők zsebére aránytalanul nagy közigazgatási gépezetet tartson fenn az állam, másfelől az elbocsátásoknál emberi szempontokat is figyelembe kell venni.

„Az alkotmányos parlamentáris-mus eszközeivel fogunk harcolni”

Costachescu egyetemi tanár nyilatkozatában élesen kikelt a cenzura és az ostromállapot ellen.

— Milyen véleményt lehet mondani egy olyan kormányról, — ugymond — mely rendeltörvényekkel kormányoz, holott parlament áll rendelkezésére. Ugyanakkor vannak dekrétumok, amiket nem mer alkalmazni.

— A mai rendszer ellen az alkotmányos parlamentáris eszközökkel fogunk harcolni. Teljesen a liberális kormányon áll, hogy ez a küzdelem ne öltözzön más formát.

Tomcsa Sándor:

KISVÁROSI RIPIORTOK...

A bank

Kisváros, november 14.

A BANK EGYKOR

Ebben a kisvárosi bankban, ezelőtt több mint öt évvel jártam utoljára, az általános virágzás idején. Ha a növényvilágból vett meghatározásnál maradunk, a bankot büszke, káprázatos virágu alvénak véve, akkor én legalább is a szerény ibolyáskát képviseltem ama idők dus virágzásában. Ibolya mi voltom kis tőkéskémben gyökerezett, melynek tövét reményekkel trágyáztam és — oh nem panasz — bizony izzadsággal öntöztem.

A dolog úgy történt, hogy megtermékenyített az a gondolat: keressem fel a kulturák és művészetek szülőföldjét. Isteneim, akkor még oly naiv és tapasztalatlan voltam és az efféle egy hangulat, egy szédület és kész a baj... A csirát egy ideig szótlanul és titokban hordtam a szívem alatt, de a végén mégis nyilatkoztam legbensőbb barátainak. Azok megdöbbenve néztek rám, legyintettek és gyors beavatkozást ajánlottak. — Kultura és művészet? — mondták — nem érdemes kérlek; csinálj valamit. — De mint említettem, akkor még ifjú voltam, öntudatos és hívő. Hittem a világban, az életben, a kulturában és művészetben. Ezért elvonultam és magányomban megfelelő kinok közepette, világra hoztam kis tőkéskémemet. Az újszülöttet — mely méltán keltett szenzációt — egy darabig ott-hon rejtettem, babusgattam és szülői önzetemet dagadt arra a gondolatra, hogy mi lesz, majd ha felnő?... De féltem, hogy egy pokoli hangulatomban felülkerekedik természetem és gerjedelmemben — elverem tőkéscsemegekémemet.

Ezért nevelés, sőt növelés céljából beadtam a szóban lévő bankba. Akkor még ez volt a tőke-pedagógia általános irányzata. A kol-

lektiv nevelés. Hadd legyen a kicsike társaságban. Vegyen jó példát a már évek óta a nevezett műintézetben nevelkedő többi serdülő tőkéstől. Hadd lássa, hogy ha nem okvetetlenkedik sokat, mi válik idővel egy ilyen pöttömnyi tőke-kölyökből.

Egy szép napon tehát fogtam siró tőkéskémemet és beállítottam a nevezett bankba.

A bank ajtajában Gyuri bá fogadott, a bankszolgá és jóságos mosollyal érdeklődött jövetelem célja felől.

Mondom neki: nézze, hogy jártam Gyuri bácsi... De Gyuri bá, megveregette a vállamat és biztosított, hogy az efféle — abban az időben — ugyszólván minden napos eset, ez tulajdonképpen az ifjuság lebirhatatlan életterejének megnyilvánulása, sőt nemzeti érdek. Csak minnél több tőke-csemetét — szavalt Gyuri bá — mondjon bármint az elfogult polgári erkölcs, csak minnél több kis tőkéskét és idehozni, mert tömörülésben az erő...

En pedig igazán nem voltam jártas a pénznevelés terén — beléptem tehát a bankba.

Rívó kis tőkémmel megálltam az egyik asztal mellett. Az asztalnál egy ifjú hölgy ült, kissé meghatatottan nézett rám és megértő jósággal, de valami halk szomorúsággal simogatta tőkéskémemet.

— Mennyi idős? — kérdezte elmélázó hangon.

— En? — szipogtam az elválás szomorúságában.

— Dehogy — nevetett a hölgy — a kicsike.

— Nyolc és félezer — sóhajtottam.

A hölgy bólintott és bevezette a kicsikét az anyakönyvbe.

— Kérném ezzel a másik asztalhoz — nyomott a markomba egy cédulát.

Asztaltól — asztalig

Egyik kezemben a cédulával, másikban a tőkémmel, a második asztalhoz tápolyogtam.

Itt egy ur fogadott. — Azonnal — mondta rendkívül udvariasan — meghocsájt, csak éppen ezt a szörszálát... — És valami bonyolult tükörrendszer segítségével egy szörszálát próbált eltávolítani a fülemből.

— Kérem — mondtam és vártam.

— Nna! — riasztott fej merengéséből az ur — mekkora!!

— Nyolc és félezer — dadogtam, mert nagyon szívemre szállt a bánat.

— Nem az — nevetett az ur is — hanem ez a szörszál. Nézze!

Aztán egy darabig közösen csodálkoztunk, hogy mekkora! A szörszál.

Az ur végül is átvette a cédulát és egy könyvecskét adott helyette, aztán a harmadik asztalhoz utasított.

És én, most már a könyvecskével jobban és tőkémmel a balomban, a harmadik asztalhoz vánszorogtam.

Ott, a harmadik asztalnál, a változatosság kedvéért, ismét egy hölgy irtotta szörszálát.

Nem is szóltam, csak vártam és siró-rívó tőkéskémemet csitítottam:

— Ne sirj kicsim — sutogtam — ne sirj.

Nézd mennyi néni és bácsi, milyen finomak, jóságosak és szörtenek, ne sirj kicsim, ne sirj...

Nézd micsoda nyugodtság, fény, biztonság és tőke-erő, ne sirj kicsim, ne sirj...

Nézd mennyi pajtás egy rakáson, kis tőke, nagy tőke, micsoda biztonsági intézkedések, megrendíthetetlen alapitőke és vízmentes Wert-

heim-kasszák, ne sirj kicsim, ne sirj... Jó lesz itt neked, gondos nevelésben részesülsz, aztán ha megnősz, eljön érted a te büszke, boldog és vidám szülőd és elmentek együtt a fény és a művészetek honába, mert szülőd tulajdonképpen már csak kettőt nem utál:

a Napot és a világot átölő szent művészetet, na és olykor-olykor a savanyu tokányt puliszkával — ne sirj kicsim, ne sirj...

— Parancsol? — emelintette meg fejét a hölgy.

Szótlanul nyújtottam át a könyvecskét. A hölgy valamit firkantott belé és a negyedik asztal felé intett.

Aztán következett még két asztal, végül a — kassza.

A kassza előtt szürke márvány-lapra lefektettem kis tőkéskémemet és néztem. Addig néztem, míg két kevésbé szörtenített kéz óvatossággal fel nem vette az én drága kicsimemet és el nem helyezte a többi apróságok közt.

Ezzel távoztam és hogy így mondjam: egyik szemem sirt, a másik nevetett.

Sirtam, mert mégis meg kellett válnom valamitől, ami kizárólagos tulajdonom volt, amit gyötrelmek és ijedt gyönyörök után hoz-

tam világra, de a másik szememet ama boldogság melegeit vidámrá, hogy annál boldogabb leszek az a találkozás, ami után a Nap és a művészetek tűzén semmisül meg szülő és szülő, boldog egymásra találtságban.

Visszafelé hat asztalhoz köszöntem oda, most már bensőségebben és közvetlenebbül, úgy, mint aki rokonságba került valami régi, feudális, megíthatatlan dinasztával, melynek kastélya büszkén és biztonságban áll az élet mélyben kanyargó, piszkos vize fölött.

Mikor kijöttem, akkor jutott eszembe, hogy a bank igazgatójával mégis kellett volna beszélnem. Említettem is ezt Gyuri bá-nak, de Gyuri bá elszörnyülködött, hogy mit akarok?!

Nem mondja, még ha legalább ötven ezret vittem volna. Különben is e pillanatban nem szabad zavarni, egyáltalán, ha valami dolgom van, ott a titkár, az majd, ha olyan az ügy stb. stb.

— Csak azért — válaszoltam — mert úgy hallottam, hogy az igazgató ur is készül Olaszországba...

— Talán, talán elmegyünk — nyújtotta kezét Gyuri bá.

En aztán, ugyszólván csak az utazás gondolatának éltem, így lehet megérteni, hogy fogalmam sem volt arról, ami a tőkéskék körül történt.

Mikor felrohantam a bankba, ott valami olyant mondtak, hogy aggodalomra ok nincsen. Legfennebb idő kérdése az egész. Mert: a kintlévőségek négy és fél százalékos amortizációja mellett, a letéti kötvények aranyparitása a törlesztés kamatos kamatával fordított arányban gyümölcsözik és így a betétek bonitása a visszleszármolás tárcájában marad, miáltal a valutáris differencia diffuzitása kompetens és hogy ugy-e értem és hogy ugy-e nyugodt vagyok.

— Igen — mondtam és megszagattam ruháimat.

Aztán kiegyeztem a sorssal. Olaszország helyett kimentem Hargitára, három hónap helyett három napra és a művészetek tanulmányozása helyett üvöltöttem.

Végül is mindent behavazott az idő.

A BANK MA

Öt év után ma voltam először a szóban-forgó bankban.

Kérem a régi helyem, a régi épületben.

— Ugyan kérem — mondta egy csodálkozó ur — hát nem tetszik tudni? A bank már rég elköltözött. Egy szolidabb helyiségbe ment...

— Mind megszolidultunk — dünnyögtem — és a megadott címre mentem.

Nem akartam hinni a szemeimnek és nem is hittem volna, ha nincs a bejárat felett egy cégtábla, amely kétségtelenül az én bankom

címét viselte. Amolyan péküzletszerű külső és bent? Hosszu keskeny szoba, tagadhatatlanul a régi bank csökevényeivel. És a bank közepén, egy asztal mellett az igazgató. Egyedül volt és egy stancilból fonnyadt, ráncos szőlőt eszegetett.

Mindenestre „jó étvágyat” kívántam, aztán csodálkozva néztem szét. És az igazgató ur megdöbbenésem azzal vezette le, hogy megkínált szőlővel. En, mindenestre, elfogadtam. Majd bizonytalan mozdulatot tettem:

— Innen... innen hova lettek?

És az igazgató ur hosszan magyarázott az én megboldogult tőkéském dajkájának sorsáról, kik közül csak egy mult ki természetes halállal, a könyvelő. Beledobta magát egy árfolyamba.

— Szegény — mondtam én.

— Bizony, bizony — sóhajtotta az igazgató és, hogy a szőlő elfogyott, a stancilát gondosan összefogva zsebébe dugta. A szőlő mosztalékát is gondosan összeseperte. A szétfröcsent szőlő-mosó vizet letörölgette, majd körülményesen kezét mosott.

— Nna — mondta, mialatt kezét törölgette — mehetünk.

Jelentések a konverziós frontról

Csikban tolonganak az adósok a bankok körül, Fogarasi-megyeében alig van érdeklődés

Csikszereda, november 14.

A november 15-iki adósságrendezési esedékességgel kapcsolatosan soha nem látott tömegekben vonulnak fel a székeltyek az érdekl bankok elé. Ezek csökkentett tiszviselői látszámukkal, sehoggy sem tudják ellátni hivatalukat. Nem tudják inkasszálni az esedékességeket. Vannak bankok, melyek úgy segítenek a kérdésen, hogy litografált, pecséttel és aláírással ellátott cédulákat adnak, melyben a konverziós jogok összes fenntartása mellett két heti fizetési haladékat biztosítanak adósaiknak. Remélik, hogy ennnyi idő alatt sikerül az 5-6 ezer számra rugó adósaik ügyeit rendezni és az esedékességeket beszédni.

A konverziós esedékességekkel kapcsolatosan a mai körülmények között hatalmas összegek folynak be a bankok pénztárába. Ugyanakkor a pénzügyigazgatóság mellett működő letéti pénztár sem győzi az adósságrendezés címén hozzá letélbe vlt összegek beszédését.

Fogarasi jelentés szerint az ottani bankokba november 11-ig bezárólag a konverziós adósok csak kis részben teljesítettek befizetést. A befizetések aránya nem haladja meg az 50 százalékot, de van bank, ahol alig tízszázalékot. Némely községből egyáltalában nem teljesítenek fizetéseket. Teljesen érthető, hogy nem tud mindenki fizetni, de a késedelemnek az is az oka, hogy a törvény szerint április 7-ig joga van minden konverzió alá eső adósnak egyenliten 70 százalékos kedvezménytel a tartozása 15 százalékát. Ezt nagyon jól tudják és ezért azok, akik adósságaikat 2 év alatt akarják kifizetni megvárják az április 7. terminust. A késedelem oka tehát elsősorban ez lehet. Abból azonban, hogy egyes községek-ből alig akad fizető, arra lehet következtetni, hogy ott rosszindulatú befolyásolárról lehet szó.

A hatóságok mindent megtesznek, hogy az adósokat felvilágosítsák a törvény betartásának előnyös voltáról.

Tischler Mór gyilkosa

Siancu kapitány mőc-gárdisták kíséretében utazik a bukaresti tárgyalásra

Botrány a brassói állomáson — A rendőrség visszavonult a lenyegetően fellépő mőcok elöl

Brassó, november 14.

A keddi reggeli órákban a brassói főügyészseg telefonértesítést kapott Kolozsvárról, hogy Tischler Mór gyilkosa, Siancu, mintegy 80 mőc gárdista kíséretében a bukaresti személyvonaton utazik át Brassón. Miután nagyobb tüntetések-től tartani lehetett, kivonult az állomásra Aronescu főügyész, továbbá Radu Pascu és Mardare ügyészek, Joan Strat megyefőnök, Surea rendőrkésztor és Zamfir N., az államrendőrség főnöke, valamint erős rendőri karhatalom. A brassói hatóságok vezetői ép a vonat érkezése pillanatában érkeztek meg az állomásra, ahol a karhatalom körülvette a vonatot és a hatóságok közegek rendre leigazoltatták az utasokat.

Kiderült, hogy Siancu kíséretéből mind össze tíznek van idézése a bukaresti tárgyalásra. A hatóságok a mőcgárdistáknál nagymennyiségű röpiratot találtak és

azokat elkobozták. A röpiratok tartalma a következő: „Kérjük Siancu felmentését! A mőcok a szepvedés netovábbjait ékezték! Minden reményünk a románok lelkében és Siancu öklében van!”

A brassói hatóságok a kihívón viselkedő mőc gárdistákat a kolozsvári államrendőrség megkérésének megfelelően le akarták szállítani a vonatról. Ezek azonban olyan eréllyel helyezkedtek szembe a hatóságok képviselőivel, hogy azok jobbnak látták az ígérkező botrányt elkerülni.

A vonat 2 órai késéssel indult tovább Bukarest felé, ugyanekkor azonban a történetekről telefonon értesítették a brassói hatóságok a bukaresti államrendőrségi vezérigazgatóságot, amely azt válaszolta, hogy a tüntetésre készülő mőcok megfékezésére már a bukaresti pályaudvaron megtesznek minden szükséges előkészületet.

Az „Orthodox Testvériség” közös harcra szólítja fel a görög katolikusokat az 1932-iki vatikáni egyesség ellen

A különös akció arra irányul, hogy megfosszák a római katolikus egyházat törvényes javaitól

Bukarest, november 14.

A görög katolikus románok szövetsége (AGRU) kommunikét adott közre, melyben visszautasítja a nagyszabani orthodox kongresszuson elhangzott olyan értelmű vádakat, mintha a görög katolikusok nézeteltéréseket igyekeznének kelteni a két nemzeti egyház között s nem ismernék nemzeti kötelességeiket. A szövetség — szól a kommuniké — tovább megy a románság érdekeivel párhuzamosan haladó előbb megvont utján és súlyos felelősséget vállalnak azok, akik gáncsot igyekeznek vetni elébe.

A hivatalos közleményt Pop Valér dr. és Popa Agoston dr. írták alá a szövetség megbízásából.

A fővárosi lapok ma közlik az „Orthodox Testvériség” válaszát, melyet I. Ma-

teiu és Sextil Puscariu kolozsvári egyetemi tanár jegyeznek. Az ellenkommuniké különösnek tartja, hogy a nemzeti szempontokat hangzókató görög katolikus szövetség lugosi kongresszusán

a görög és a római katolikus egyházak részére visszakövetelte a jelenleg állami tulajdonban levő régi iskolai és egyházi rendeltetésű alapokat.

Csodálkozik azon, hogy a szövetség a magyarok ügyvédjének áll be és számukra olyan javakat követel vissza, melyek jog szerint a román államot illetik.

Az „Orthodox Testvériség” válaszában rámutat arra, hogy 1932 májusában egyesség jött létre a Vatikán és a román állam között. Ennek — szerintük — az lett az eredménye, hogy az erdélyi római katolikus egyház

olyan vagyonokhoz jutott, melyek elvitathatatlanul a román állam és a kolozsvári egyetem tulajdonát kell hogy képezzék.

Ha a görög katolikusok szövetsége együttműködést akar, az „Orthodox Testvériség” baráti kezét nyújtja feléje és felszólítja:

vegyen részt abban a küzdelemben, mely az előbb említett vatikáni egyesség megsemmisítésére irányul.

— Ez a legjobb alkalom — hangoztatja a kommuniké — annak a bebizonyítására, hogy a szövetség nemzeti kérdésekben valóban együtt érez az orthodox egyházzal.

★

Kíváncsiak vagyunk a görög katolikusok válaszára.

Halálos gázolás Temesváron

Temesvár, november 14

Az Ujvár—Temesvár között közlekedő autóbusz a józsefvárosi temető előtt kedden délelőtti elgázolta Tóth István 64 éves munkást, aki nemsokkal kórházba szállítása után belehalt súlyos sérüléseibe. A rendőrség az autóbusz vezetőjét, Valtér Pétert őrizetbe vette.

Bukarestben elfogták a segesvári betegsegélyző 18 hónap óta keresett sikkasztóját

Bukarest, november 14

Bukarestben letartóztatták Balantza Paul volt alezredest, aki a segesvári betegsegélyzőtől annakidején nagyszámú pénzt sikkasztott. Balantza akkor nyomtalanul eltűnt s bár körözövelet adtak ki ellene, 18 hónapon keresztül hasztalanul keresték, míg most egy névtelen feljelentésre elfogták bukaresti lakásán.

Amerika feloldotta a deviza és tőke kiviteli tilalmat

Washington, november 14

A világgazdasági válság kitörésének ötödik évfordulója alkalmával nagyjelentőségű rendeletet hozott az Egyesült Államok kormánya. Feloldotta a deviza- és tőke kiviteli tilalmat és mostantól kezdve a kivitt dollármennyiségeket csak ellenőrzés szempontjából kell bejelenteni. A sajtó szerint ez a rendelkezés annak a jele, hogy a gazdasági helyzet megszilárdult és már nem kell tartani az amerikai tőke külföldre való menekülésétől.

A magyarországi horvátok rendőri felügyelet alatt

Budapest, november 14

A magyar államrendőrség hivatalosan közli, hogy a marseillei merénylet után sürgősen lenyomozott minden párisi és belgrádi megkeresést. Összesen 21 embert vett őrizetbe, de egyikük sem volt kapcsolatba hozható a merénylettel. Arra nézve sem merült fel semmiféle adat, hogy a királygyilkos valaha Magyarországon tartózkodott volna. Egyébként a Magyarországon élő emigráns horvátok továbbra is rendőri felügyelet alatt állnak.

A Reuter-ügynökség szerint a Rómában legutóbb letartóztatott Budák dr. horvát menekült kihallgatása során azzal megerősítődött, hogy csak a szerbekből való félelmében használt hamis utlevelet. Különben a marseillei merénylet idején Gennában tartózkodott és a királygyilkosságról a lapokból értesült.

Matuska lefitymálta a szakértők bombáját, amit az „övé” mintájára készítettek

Egy préházban töltötte a merénylet előtti éjszakát

Budapest, november 14.

A Matuska-pör keddi tárgyalásán Lé-vay dr. védő kérte, hogy hivatalosan érdeklődjenek Bécsben aziránt, fejtegette ki ott Matuska kommunista tevékenységét. Indítványozza továbbá, hogy Leó hipnotikus mutatójaival kapcsolatban hallgassanak ki újabb tanukat, majd kéri, engedje meg a bíróság, hogy Gartner Pál dr. ellenőrző orvosszakértő Matuska mellett foglalhasson helyet. Gött főügyész ellenérvelése után a bíróság elutasítja a védő indítványait, azt azonban megengedi, hogy Gartner dr. Matuska mellé ül-hessen.

A tárgyalás további során az elnök megmutatja Matuskának azt a fényképet, amelyet a rendőrség által a merénylet helyszínén talált és utólag rekonstruált bombáról készítettek s megkérdi a vádlottól, jól sikerült-e az összeállítás és valóban így nézett-e ki a bomba?

Matuska: Abszurdum! Ilyet máma már

nem csinál egy igazi attentäter.

Ezután Mayer Simon torbágyi ácsmes-tert hallgatják ki, aki 60 éves, de egy szót sem tud magyarul. Az elnök németül teszi fel neki a kérdéseket. Elmondja, hogy a merénylet utáni hajnalon, szeptember 14-én kilátogatott szőlőjébe, amely a völgyhid közelében van és megállapította, hogy a préházba betörték. Az előző szerdán is kint járt és akkor még minden rendben volt. A préházban cigarettavégeket, zsíros papírdarabokat és élelmiszermaradékokat talált. Később aztán kiderült, hogy Matuska ott ütötte fel a szállását a merénylet elkövetése előtt.

Elnök: Milyen távolságra van a préház a völgyhídtól?

Mayer: Ötven-hatvan méternyire.

Matuska közbeszól: A dehogy! Leg-alább 300 méternyire.

Az öreg sváb ácsmester ezután még több felvilágosítást ad észleleteiről.

Temesváron letartóztatták Ellenbogen Marcellt

A milliómos-fi kanyargós útja Bukarestből Brassón és Temesváron keresztül vissza Bukarestbe

Temesvár, november 14.

Temesvárt a tegnapi nap folyamán feltűnést keltő letartóztatás történt. A rendőrség bünygyi osztálya őrizetbe vett egy Ellenbogen Marcel nevű 30 éves fiatalembert, akinek apja Bukarestben 100 milliósi vagyonnal rendelkezik és fellépésénél valamint születési kiváltságainál fogva a legelőkelőbb temesvári üzleti körökbe fészkelte be magát.

Ellenbogen Marcel Temesvárt minde-nütt elmondotta, hogy apjával nézetelté-resei támadtak és azért jött Temesvárra, hogy önálló üzleteket kössön. Ellenbogen úgy tett, mintha mérhetetlen vagyonnal rendelkezne és így tényleg eljutott addig, hogy komoly üzleti körökben is tárgyalgat vele. Röviddel ezelőtt azonban a sima fellépésű fiatalemberről gyanús hírek kezdtek terjengeni és a jobb temesvári körök, valamint a komoly üzlet-emberek megszüntették a vele való érint-kezést.

Ellenbogenról ugyanis olyan hírek terjedtek el, hogy apja kalandorokodásai miatt kitagadta, ő maga viszont semmi

vagyonnal nem rendelkezik, úgyhogy üzleti tervei futó homokon épülnek. A meg-csorbult híru Ellenbogen, hogy rendbe-hozza társaságbeli és üzleti szénáját, egyik jóismerőse ellen, aki szélhámosnak nevezte, rágalmazásért pert indított, a melyet ép most kedden kellett volna le-tárgyalnia a temesvári törvényszéknek. A véletlen azonban úgy hozta, hogy ép a per előtti napon a brassói ügyészség meg-keresésére letartóztatták az elegáns fia-talembert és karhatalommal kísérték át Brassóba, ahol viszont kiderült, hogy El-lenbogen ellen, aki mint vádlott szerepelt már a brassói törvényszék előtt, tulaj-donképpen a bukaresti rendőrigazgató-ság adott ki elfogatósi parancsot.

Ellenbogen, mint a brassói ügyészség régi ismerőse, itt szabadon bocsátását kérte, arra hivatkozva, hogy a bukaresti rendőrigazgatóság csak tévedésből kérte letartóztatását. A brassói bünygyi osztály főnöke a jófellépésű fiatalember megkérésére felhívta telefonon az ügyben a bu-karesti hatóságokat, de irodáiban már nem talált illetékes tisztviselőket, úgy

NEW YORK-ba

Hetenkénti indulás Hamburg-, Havre-, Southampton-ból a világ leggyorsabb kajüt-gőzöseivel

Manhattan november 25

Washington december 2

és a két közkedvelt testvér-hajóval

President Roosevelt november 28

President Harding december 12

Behajózás előző este

WAGONS - LITS - COOK

București Piața Regele Carol I

hogy Ellenbogen még az esti vonattal kellő kísérettel tovább szállították Bukarestbe.

Brassóban Ellenbogen ellen 1930-ban adtak be feljelentést csalás miatt az ügyészségen. Ebből a feljelentésből kiderül, hogy a kalandos fiatalember azelőtt Észak-Amerikát boldogította, ahol elhagyta feleségét és a kontinensre visszatérve „amerikai stílusú üzletekre feküdt”. Egyik ilyen hírű üzlete egy hitelvál-lalkozás volt. Ellenbogen, mint hitelező, bárkinek több százezer lejt adott kölcsön igen alacsony kamat mellett, de a kamatot egy évre előre ki kellett fizetnie. Tovább azután az történt, hogy a kölcsön-ző a pénzt nem kapta meg. Ellenbogen ellenben zsebre vágta az előre felvett kamatokat.

Miután Ellenbogennek ez az ügye a brassói törvényszék előtt lezajlott, eltűnt a városból és amint ügyei legújabb fejleményei mutatják, Temesvárt vetette meg lábát, ahonnan most a sors szele egy sziguranarendet képeben Bukarestbe vetette vissza, ahonnan nagy terveivel valamikor elindult.

Kudarcot vallott Londonban Hitler házi diplomatája

London, november 14

A félhivatalos Reuter-ügynökség je-lentése szerint Eden főpecsétör és helyettes külügyminiszter tegnap délután a londoni német követség előzetes kéré-sére fogadta Ribbentropot, Hitler külön-leges diplomáciai megbízottját, és há-romnegyedórás megbeszélést folytatott vele.

A Press Association szerint a találkozás nem vezetett semmiféle új eredményre. Ezzel szemben Ribbentrop kijelentette a sajtó képviselőinek, hogy nem Németor-szágnak a Népszövetségbe való visszaté-rese ügyében tárgyal. Rámutatott arra, hogy Eden főpecsétörrel való megbeszé-lése csak általános jellegű volt, de az érintett kérdések között szerepel az ösz-szes nemzeteknek a jogegyenlőségnek alapján való együttműködése is.

Megkapta első büntetését a verekedő ujkisodai csendőrmester

Temesvár, november 14.

Az ítélőtábla elsőfokon kedden dé-l előtt tárgyalta az önkényeskedéseiről és kegyetlenkedéseiről híressé vált ujkisodai csendőrmesternek, Jileá Pávelnek egyik ügyét. A csendőrmester ellen többek között Kanton Ferenc gépkocsi-vezető is feljelentést tett, amiatt, mert — amint ezt orvosi látélettel igazolta — a csendőrmester őt az örsön véresre ver-te és súlyos sérüléseket okozott neki.

A táblai tanács hivatalos hatalommal való visszaélés miatt ezer lej pénzbün-tetésre és 500 lej kártérítésre ítélte Jileá örmestert, tekintetbe véve, hogy eddig büntetlen előéletű volt. A tárgyaláson kü-lönben más feljelentés is szerepelt a csendőrmester ellen, azt azonban a tá-b-la a törvényszékhez tette át illetékes-ségi megfontolásokból.

A magyar kormánypártnak nem kell félnie az általános titkos szavazattól,

— nyugtatta meg híveit Gömbös miniszterelnök

Budapest, november 14.

Déli értekezlete után az egységespárt hét-főn este diszvacsorát adott Gömbös Gyula miniszterelnök tiszteletére.

A miniszterelnököt Korniss Gyula üdvözlötte, rámutatva az olasz-magyar barátság meg-ingathatatlanságára.

— Legfőbb külpolitikai érdekünk, — mondotta ezután Korniss —, hogy az olasz-német ellentéték kiküszöböltesse.

Mint az értekezleten, Gömbös ezalkalommal is nagyszabású beszédet mondott. Kiemelte, hogy a kormánypártnak nincs mit félnie az általános és titkos szavazati jog bevezetésétől. Mutatják ezt a törvényhatósági választá-

sok eredményei is. (Pestmegyében például 71 egységespárti és csak 19 ellenzéki törvényhatósági bizottsági tagot választottak most az általános, titkos szavazati jog alapján. A szerk.) A római jegyzőkönyvvel foglalkozva, a miniszterelnök rámutatott annak az európai politikára gyakorolt kiegyenlítő voltára és prosperitására. A római egyezményhez egyébként bárki csatlakozhatik, ha a tárgya, reális előfeltételek, adottságok megvannak. Gömbös azzal végezte be beszédét, hogy a kormány a magyar történelem nagy útján halad abban a meggyőződésben, hogy ezen az úton követi a párt túlnyomó többsége.

Beszéde végén a párttagok lelkesen ünnepezték Gömbös miniszterelnököt.

Hát erre jó a gazdasági kisantant?

Kiviteli jutalmakat fizet Csehszlovákia a Romániába csempésztett ipari termékek után

Andreescu felügyelő meglepő megfigyelései Fekete exportőrök, fekete prémiumok

Arad, november 14.

A cseh-román külkereskedelmi mérleg, illetékeseink minden igyekezete ellenére is, évek hosszú sora óta egyre kedvezőlenebbül alakul Romániára nézve. Míg a romániai termények bevétele körül állandó és megszüntethetetlen látszó nehézségek mutatkoznak, addig — minden megtorló kísérlet ellenére is, — a cseh áruk behozatala mindenkor kedvezőbben alakul, mint ahogyan az ráknézve előnyös lenne. A gazdasági kisantant célkitűzései semmivé lesznek ezzel az egyszerű tény-nel szemben, hogy a cseh-román külkereskedelmi mérleget lehetetlenség egyensúlyba hozni.

És, amikor a hivatalos kimutatások szerint is az a helyzet, hogy Csehszlovákia felénkírányuló kivitele jelentősen kedvezőbb helyzetben van, mint a mi odairányuló kivitelünk, akkor el lehet képzelni, hogy mi a valóság. Ugyanis

a hivatalos kimutatás a cseh-román árucsekre szempontjából a legkevésbé mutatja a tényleges helyzetet

és pedig egyszerűen azért,

mert nem számol a csempészfutón az országba kerülő árumennyiséggel!

A cseh-román határon változatlanul vakmerő módon folyik tovább a csempészfutó beözönlése. Igaz ugyan, hogy a vámhatóságok megkerülésével az országba kerülő áruk mennyisége az utóbbi időkben, a csempészek ellen megindult hadjárat következtében, lecsökkent, azonban még most is éppen elegendő csempészfutó áramlik az országba. Több ízben írtunk már arról, hogy az utóbbi időben különleges célkitűzésekkel, kizárólag a csempészfutó leállításának szolgálatában, csempészelhárító szervezettek. Ennek a csempészelhárító szervezetnek, — amelyet a Gyáriparosok Országos Szövetségének kezdeményezésére szerveztek meg, — a központja Aradon van, irányítását pedig egy Andreescu nevű vámfelügyelő végzi. Andreescu, — aki egyébként román hírlapíró, — olyanértelmű megállapítással rendelkezik, hogy az egész ország területén szabad kezet nyert a hatóságok felhasználására, amikor arról van szó, hogy csempészeket kell lehetetlenné tenni.

Andreescu felügyelő minden hónapban egyszer nagy körutat tesz a határ mentén és legutóbbi körutjáról szinte hajmeresztő leleplezés hírtokában tért vissza.

A román csempészelhárító szerv vezetője minden kétséget kizáró módon megállapította, hogy a cseh kormány, — ha nem is közvetlen, de közvetett úton, kétséget kizáró módon, — exportprémiumot fizet a Romániába áthozott csempészfutóknak!

A vámspektor, aki odaát járt Csehszlová-

ban, megdöbbentő adatoknak jött nyomára. Kiderült, hogy a cseh hatóságok nemcsak jóakaratu télenességgel szemlélik a hivatásos cseh csempészek munkáját, de egyenesen támogatják, támogatják azt.

A cseh hatóságok, felsőbb utasítás alapján türik, sőt elősegítik, hogy csempészközpontok létesüljenek a határ mentén,

hogy az ország gyáripara állandó összeköttetést tartson fenn a határon keresztül a romániai csempészforgalom itteni irányítóival.

Kiderült, hogy nem használt semmit a kompenzációs rendszer bevezetése, vagy megszüntetése. Nem használ itt semmit semmiféle hivatalos rendszer. Csehszlovákia támogatja a Romániára irányuló zug-forgalmat.

Igy azután érthető, hogy hiába dolgozik erejét megfeszítve a román csempészelhárító központ. Hiábavaló minden rajtaütés: a csempészek biztos titok tudatában foglalkoznak a romániai kereskedelem áruval való ellátásával... Kifizetődik: a cseh külkereskedelmi hivatal közvetve ugyan, de megfizeti a „kiviteli jutalékot”.

Nemrégiben történt, hogy egy volt aradi nagykereskedő, mondjuk W. ur, akinek a konjunktúra idején két üzlete is volt Aradon, Szatmáron összeköttetésbe lépett egy hivatalos csehszlovákiai csempészrel, akivel megállapodott abban, hogy nagyobb mennyiségű csempészfutó hoznak Romániába. Együttessen áttutattak Csehszlovákia, itt jelentős mennyiségű textilárut vásároltak össze és azt részben a Meisner-féle raktárban, Visc-en, részben pedig egyik királyháza szállítási vállalat raktárában helyezték el.

Andreescu felügyelő, amikor Csehszlovákban járt, személyesen látta a határon való áthozatalra előkészített bálákat. Intézkedésére azután

összesen harminchat bála árut foglaltak le a határon.

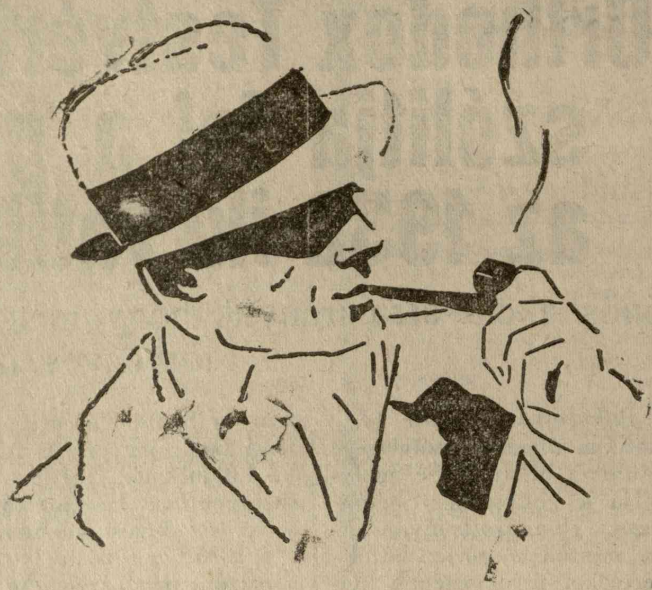
Ebből 17 bálát Martinescu halmi vámfőnök kobozott el... Az így lefoglalt áru értéke 540 ezer lej.

A román hatóságok által bizalmas úton indított vizsgálat azután kiderítette, hogy itt, most már többről van szó, mint arról, hogy a cseh hatóságok tényleg nézik a csempészforgalom kialakulását. Egyrészt minden vonalon támogatásban részesülnek ezek a fekete-exportőrök, másrészt pedig rendes és szabályszerű exportprémium támogatja a csempészek munkáját.

A csempészelhárító központ vezetője tapasztalatairól felsőbb helyen is jelentést tett, ugyanakkor pedig értesítette a Gyáriparosok Országos Szövetségét is arról, hogy mi a helyzet. Tekintettel arra, hogy természetesen semmiféle ténybeli adatot nem produkálhatunk, közvetlenül nem tehetünk lépéseket a különös helyzet likvidálása érdekében. Azonban — mint értesülünk, —

a jövőben minden, Csehszlovággal megkötendő gazdasági egyezmény első és legfontosabb feltétele lesz, hogy a cseh kormány sürgősen és minden utógondolat nélkül tiszta meg a határvonalat a csempészfutó-gazs-terbandák jölszervezett hálózataától.

Balla Károly

A FÉRFI

nem festi magát és külső megjelenésében nem szabad semmi nőiesnek lenni.

A FÉRFI

nem használhat — következésképpen — olyan kölni-vizet, amely csak a nőkhez illik.

EGY IGAZI FÉRFI

kizárólag VIEUX-TEMPS kölnivizet használ, amelynek specifikusan férfias illata az erőnek és fiatalságnak a benyomását kelti.

VIEUX-TEMPS

A FÉRFIAK KÖLNIVIZE

Garantia:

NORTIER

DÉSI HIREK

A dési szabad festőiskola végleg becsukta kapuit
Színészek a bankban — Fellebbeznek a reformatusok

Dés, november 14.

Egy kisváros nagy hírei közül szedtük össze a legnagyobbakat. Nem rikoltó „szenzációk”, de azért „nagyok”, mert jellegzetesen mutatnak rá a kisvárosi hétköznapiakra.

A DÉSI SZABAD FESTŐISKOLA VÉGLEG BECSUKTA KAPUIT!

A művészi kivitelű dési festőiskolát még a nemzeti-parasztpárti rezsim építette, s azt Szopos Sándor, az ismert festő igazgatta. Sok volt a tanítvány. A mostani városvezetőség törölte a kulturális intézmény költségvetését. Szopos Kolozsvárra költözött, a piarista li-

ceumban kapott tanári állást. Sokan úgy gondolták, hogy az ő személye talán nem tetszett a városi tanácsnak s ezért vonták meg az iskola fenntartási összegeit...

Kiderült, hogy nem így van...

Lázár Éva, a fiatal piktor nő kérvényt adott be a városhoz, hogy az iskola vezetését adják át neki...

A tanács most értesítette: Erről szó sem lehet, nincs pénz a festőiskolára, a helyiséget azonban díjtalanul használhatja a fiatal művész...

A dési szabad festőiskola így most már teljesen meghalt.

Ahol egykor pénzt vettek és adtak

A dési városi színház szép épületét mozinak adták ki bérbe. A vándorszínházak csak napokra vehetik igénybe, ha megfizetik a túl magas bért. Így aztán a Désre érkező színházak a legfuresőbb helyeken játszanak. Egyszer a csizmadiaszínház, ahol napközben csizmát árulnak, most meg egy volt bank helyiségében. A napokban Désre érkező Somo gyi Béla színházát ugyanitt fog játszani. Ez a hely nem kerül annyiba, igaz, hogy nem is annyira alkalmas. Dehát a magyar szó és kultúra kezd hozzáidomulni a legsivárbabb lehetőségekhez.

Színház a volt bankban... Szegény egykori dési magyarok, akik a színházat emelték — színjátszás céljaira — vajjon mit gondolnak a dolgról.

FASITJAK AZ UTCÁKAT

A városi tanács megbízásából munkások jelentek meg az utcákon s a villanyoszlopok közötti távolságokon — facsemetéket ültettek.

Már ott állanak az új fák a dési utcákon. Békét árasztanak, mint ama ókori fák, melyeket a bölcsék ültettek filozófálgatás közben az athéni kertekben.

Valami békés jellegük ezeknek a fáknak is van!

A nyáron Désen dühöngő sovín'szta áramlat a hatóságok közbelépésére megszűnt.

Most béke és nyugalom van Désen! A fiatal fák ezt a békét — szimbolizálják.

Béke és nyugalom van Désen. Kopogjuk le gyorsan!!!

FELLEBBEZNEK A REFORMATUSOK

A reformatus egyház, hír szerint, megfellebbezi építendő kulturháza építkezési engedélyének visszavonását.

A fákát ültető városi tanács nemcsak visszavonhatná a bevont engedélyt!

Akkor majd elmondaná az utókor: „Fákát és békét ültetett... Valóban érdemes tanács volt.”

Ezért a szép megemlékezésért igazán vissza lehetne adni a váratlanul bevont építkezési engedélyt!

(v—)

Gyűlést tartott a Magyar Párt intézőbizottsága

Kolozsvár, november 14.

Az Országos Magyar Párt intézőbizottsága kedden délelőtt 10 órakor kezdte meg ülését. A tanácskozások után közbéd volt, majd délután hat órakor dr. Jakabffy Elemér tartott előadást a kisebbségi szakosztály ülésén „Erdély magyarságát érdeklő kisebbségpolitikai események” címen. Az intézőbizottság ülése kedden este be is fejeződik. A tanácskozásokról szerdán ad ki tájékoztatót a párt központi irodája.

Gömbös után

A hét végén Schuschnigg és Berger-Waldenege megy Rómába

Róma, november 14.

Hivatalos jelentés szerint Schuschnigg osztrák kancellár és Berger-Waldenege külügyminiszter a hét végén az olasz fővárosba érkeznek, hogy Mussolinivel tárgyalásokat folytasson. A két osztrák államférfi előreláthatóan három napot marad Rómában.

sa kétségtelenül összefüggésben van Gömbös magyar miniszterelnök legutóbbi tanácskozásaival. A két osztrák államférfi azokat a feltevételeket tárgyalja meg Mussolinivel, amelyek mellett Németországot bevonják a római három egyezménybe. Amint ismeretes, különösen Magyarország szorgalmazza a német együttműködés biztosítását.

A Paris Midi szerinti

Légügyi megállapodást kötött az angol, belga és francia vezérkar, a hírt azonban máris cáfolják

Páris, november 14.

Szenzációs értesítést közölt lapjával a Paris Midi londoni tudósítója. Értesülése szerint az angol, belga, és francia vezérkar között légi támadásra vonatkozó megállapodás jött létre, amelyről azonban az illetékes kormányokat egyelőre nem tájékoztatták. A megegyezés értelmében a

három állam repülőereje ellenséges támadás esetén azonnal egyesül és közös erővel igyekszik az ellenfelet visszaverni.

A hírrel kapcsolatban Londonban hivatalos közleményt adtak ki, amely cáfolja az angol, belga és francia vezérkarok közötti állítólagos légügyi megállapodást.

Cantacuzino hercegnő

A nők részére is helyet követel a szenátusban

Az országos román nőszövetség elnöknője követeli az alkotmány módosítását, a miniszterek és a képviselők számának csökkentését

Bukarest, november 14.

Bukarestben megkezdődött a „Román Nők Országos Szövetségének” kongresszusa, amelyen minden tartomány küldöttségileg képviseltette magát. Az elnök, Cantacuzino Alexandrina hercegnő megnyitó beszédében rámutatott a román nőkre váró nagy feladatokra, majd általános érdeklődés közepette a szövetségnek a nagy állami problémákkal összefüggő kívánságait ismertette.

Hangoztatta, hogy az alkotmányt módosítani kell az idők követelményének megfelelően. Csökkenteni kell a miniszteriumok számát az ország pénzügyi helyzetéhez képest.

A parlament — szerinte — jelenlegi összetételében nem állhat fenn. A képviselők száma túlságosan nagy, a szenátus szerepe pedig csaknem ugyanaz, ami a kamaráé. Az új szenátusban, melyet 7 évre választanak, helyet

kell juttatni a nőknek is.

Az elnök közgazdasági téren is gyökeres reformokat ajánl. Javasolja, hogy a községi, megyei és városi tanácsokat öt évre válasszák meg úgynevezett polgári listák alapján. A helyi gazdaságból teljesen ki kell küszöbölni a politikát. A megyék és községek népjóléti intézményeit vegye át az állam és gondoskodjék arról, hogy az iskolás gyerekek részére napközi otthonok létesüljenek. Mindezeket kívül kéri a közoktatás „megtisztítását” abban az értelemben, hogy a tanítók és tanárok működését a napi politika ne befolyásolhassa. Még egy egész sereg hasonló indítványt terjeszt elő, majd beszéde végén állást foglal a revíziós törekvések ellen és a hadsereg kellő felszerelésének nagy jelentőségét hangoztatja.

Az érdekes beszéd politikai körökben meglehetősen feltűnést keltett.

A Flandin-kormány a parlament előtt

Laval francia külügyminiszter csak decemberben megy Rómába A megbukott Doumergue keservei

Páris, november 14.

A Flandin-kormány kedden délután mutatkozott be a parlamentnek. A kormánynyilatkozatot a képviselőházban maga Flandin miniszterelnök, a szenátusban pedig Pernet igazságügyminiszter olvasta fel. A többség kedvezően fogadta a nemzeti egység kormányának ezt az új és megnyugtató kiadását. A kormány általános politikáját érintő hat interpelláció vitáját előreláthatólag csak szerdán kezdik meg, míg a költségvetés tárgyalására esütőrtökön kerül sor.

LAVAL TÁRGYALASAI A KÖVETÉKKEL

Laval külügyminiszter tegnap nagyfontosságú diplomáciai tárgyalásokat folytatott a Quai d'Orsay-n. Elsőnek Chamberlain római nagykövetet fogadta s római utjáról tanácskozott vele. Hír szerint abban állapodtak meg, hogy Laval csak december első felében látogatja meg Mussolinét.

Chamberlain után Puaux bécsi nagykövetet fogadta a külügyminiszter, majd a belgrádi nagykövetet, akivel a marseillei merénylettel kapcsolatos kérdésekről tárgyalt.

Később Rosenberg párisi szovjetfővivővel érkezett Laval a keleti biztonsági egyezményről és az ezzel összefüggő gazdasági problémákról. A Petit Parisien értesülése szerint Laval Rosenberggel az új párisi szovjetkötet személyéről is tanácskozott. Az ügyvivő közölte vele, hogy a szovjetkormány Potemkin Patyomkin Vladimir római szovjetkötet szándékozik a francia fővárosba áthelyezni, a nemrégiben elhunyt Dovgalevskij helyébe.

Végül az esti órákban Vasconcelos-szal, Portugália népszövetségi főmegbízottjával folytatott megbeszélést Laval külügyminiszter.

DOUMERGUE ELZENGTE HATYUDALÁT

A konoksága miatt megbukott Doumergue volt miniszterelnök nyilatkozatot adott az Ordre munkatársának. Kifejtette, hogy ha most nem is kellett volna távoznia, februárban okvetlenül lemondott volna, mert az volt a szándéka, hogy Barthou volt külügyminiszter álljon helyette a kormány élére. Közbejött azonban a marseillei merénylet és az utá-

**SZELEKTIVITÁSA TÖKÉLETES-
SKÁLÁJA NAGYMÉRETŰ ÉS ÁTTEKINTHETŐ-
TÖKÉLETES FADINGKIEGYENLÍTÉS-ELEKTRO-
DINAMIKUS HANGSZÓRÓ-HANGSZINEZETE KELLEMES
KIALLITÁSA FÉNYŰZŐ**

Standard-rádío

Brassói elárusítóhelyek: **S. Braun,
Robert Roß utóadal.**

na kialakult francia belpolitikai helyzet s emiatt meg kellett változtatnia terveit.

Doumergue ezután utalt arra, hogy a lemondását megelőző napokban nem tudott se enni, se aludni s munkáját csak két erősítő injekció hatása alatt tudta elvégezni. A taváblakban éles támadást intéz Herriot ellen, szöszegéssel vádolva a radikális párt vezérét. Elmondja, hogy Herriot a radikális párt nantési nagygyűlésére magával vitte azt az alkotmánymódosító javaslatot, amelyet közösen fogalmaztak meg, sőt amelynek egyes szakaszait Herriot sajátkezűleg írta meg. A kongresszuson azonban Herriot a párttagok nyomása alatt eserbennyagya a megállapodásos javaslat-szöveget.

Külpolitikai kérdéseket érintve, Doumergue megállapította, hogy Németország figyelmét pillanatnyilag a Saar-kérdés foglalja le, de azért nem feledkezett meg teljesen Ausztriáról sem. Az Anschluss egyelőre elmaradt, Németország azonban csak az első kedvező alkalomra vár, hogy a kis Ausztriát bekebelezhesse.

Végül újra hangoztatta Doumergue, hogy boldogan vonul vissza ismét a politikától, hogy most már békességben és nyugalomban élhessen.

JOBBOLDALI PUCCS KESZÜLT PÁRISBAN

A budapesti Új Nemzedék értesülése szerint a fegyverszünet 16-ik évfordulója alkalmával a szélsőséges és elégedetlen elemek Párisban fegyveres puccsot akartak végrehajtani. A puccsot a Doumergue-kormány válsága és lemondása kapcsán akarták végrehajtani. Az államesély kezdeményezői, hír szerint, egyes katonai csapatokat is megnyertek céljaikra és így ágyukkal és tankokkal vonulhattak volna fel a fontosabb középületek bevételeire. A hatóságok azonban idejében értesültek a tervről és erőteljes intézkedésekkel megghusították a puccskísérletet, amely a szélsőjobb oldali körökből indult volna ki.

— Asztma és szívbetege, mell- és tüdőbaj, görvél- és angolkór, a bőr megbetegedései és furunkulózis eseteiben a mindig enyédesei és furunkulózis eseteiben a mindig kellemes hatású terméskészlet „Ferenc József” keserűvíz az emésztőcsatornát alaposan kitisztítja s a gyomor és belek működését kitűnően szabályozza. Hirneves európai és amerikai klinikusok tuberkulotikus egyéneknek tapasztalták, hogy a betegség kezdetén jelentkező székrekedések a Ferenc József víz használata folytán lényegesen enyhülnek.

Saját gépkocsi-járatokkal töri le a C. F. R. az autóbuszok konkurrenciáját

Négy „vasuti” gépkocsijárat-gócponot terveznek az ország területére Lehet, hogy már márciusban megjelennek „a vasuti társas gépkocsik”

Bukarest, november 14.

A vasut vezérigazgatósága külön bizottságra bízta a CFR autóbuszszolgálatának tervezetének elkészítését. A bizottság most készült el jelentésével, melyet már be is mutatott. Eszerint négy közlekedési gócpontja lesz a vasut autóbuszainak:

Az első Bukarestben négy rendszeres járatot Plojest, Targoviste és Gaesti felé. A második Iasiiban Targu-Frumos, Roman és Targu-Neamt felé.

A harmadik Kolozsvárt Torda és Nagyvárad felé. A negyedik Dobrudzsában Bazargic-Balcic vonalon.

A javaslat szerint a szükséges autóbuszok beszerzését nyilvános árlejtésen ejtik meg. Több külföldi cég máris tett ajánlatot. Elhatározták, hogy összesen negyven kényelmesen berendezett autóbust vásárolnak. Bukarest és Plojest között tíz autóbust helyeznek forgalomba.

A többi vonalra két-három gépet küldenek ki. A többi tartálékban tartják. Valószínű, hogy

jövő év március végén veszi át a vasut az autóbuszforgalom lebonyolítását.

A menetdíjak a tervezet szerint a másodosztályú vasuti jegy árának felelnek meg. Valószínű azonban, hogy ezen még módosítanak.

Az egész terv azon az alapon épül fel, hogy a vasut és az autóbusz szigorúan együtt kell működjen. Azokon a járatokon, ahol az országút párhuzamosan halad a vasutal, csak néhány járatot hagyják meg és azt is csak a menetrend kiégészítésére. Azokon a vonalakon, ahol jelenleg ráfizetéssel közlekedik a vasut, ott meghagyják az autóbust. Az elzárt vidékeket a leggyorsabb autóbusz közlekedéssel kötik össze a vasuti gócpontokkal.

HIREK

KONVERZIÓS TANÁCSADÓ

A rovatba tartozó megkereséseket kérjük közvetlenül dr. Tanódy Endre Bukarest, Str. Nifon 25 címre küldeni

4000. sz. előfizető, Marosvásárhely. Ha a férj anyja falun lakik, akkor a férj is falusi konverziós, tekintet nélkül az adóalapok közötti arányra. Nem közlik azt, hogy a városi házat az adós maga lakja-e, mert ebben az esetben ez az adóalap esik és a férj, tekintet nélkül anyja lakására, gazdaadós. Hogy az asszony kezes-e, vagy társkötelezett, az attól függ, hogy ki vette fel a pénzt? Eddig ez az alsóbírói gyakorlat. A felsőbírósnak még nem volt alkalma dönteni.

J. B., Zsibó. A terménykereskedő semmire sem falusi kiskereskedő, az üveges azonban az. Így ez utóbbi konverzióra jogosult. Hogy melyik kategóriába esik, az vitás. Véleményem szerint városi konverziós, amint a B. L. ezt megelőző számában két ízben is megírtam, de vitatható a falusi jelleg is. Erről a bíróság határoz.

Régi előfizető, Orasul-Nou. 1. Ha a folyó évben egyességet kötött, úgy ez Önrő feltétlenül kötelező és miután Ön az egész tartozást vállalta, közbübs, hogy társa aláírta-e vagy sem? Alkalmi egyetemesnél az a fél, aki a szerződésnél eljár, személyesen felelős az egész tartozásért. 2. A dollártartozás kérdésében a B. L.-nak ezt megelőző számában adtam meg a választ. Véleményem szerint a mai árfolyamon kell fizetni, de ez vitás és ezt bírói döntés alá kell bocsátani.

Fizető. Az április 7-ike utáni kamatokat nem kell az adóssághoz számítani, mert a konverzió alá eső tartozás per 1934 április 7. állapítandó meg. Az ekkor tökében, kamatban és költségben fennálló tartozást kell leszámlítani (városi adósnál 20%-al) és ezután jár a konverziós kamat, ami városi adósnál 6%.

Zagyva Imre, Kiss József Székelyhid. A tankegyezségek ellen nincsen semmi jogorvoslat. Ahol a hitelezők többsége megszavazta, vagy ahol a döntőbizottság megítélte, ott az érdekelt hitelezőknek meg kell nyugodniuk.

Gönc Mihály unitárius lelkész, Santionlunca. Kétségen kívül falusi konverzióba esik. Ha 80%-al kíván rendezni, úgy a megelőző lapozám „M. G. A. Brassó” jellegű üzenetben foglaltak szerint kell eljárnia.

Igazgató, Zalatna. Az 1931 dec. 18. előtti perköltségek feltétlenül konverzió alá esnek, ha maga a tartozás konverzió. A későbbieké nem. A végreh. ut. szerint ezek is konverzió alá esnek, de állítólag a brassói törvényszék ezt a rendelkezést alkotmányellenesnek mondta ki és ezeket a perköltségeket kivette a konverzióból. Véleményem szerint a döntés helyes, mert a törvény szerint a munkateltetés megítélésénél a tényleges teljesítés időpontja irányadó. Viszont az ellenkező álláspont mellett felhozható, hogy a perköltség járulékos tartozás, amelyet a törvény egy elbírálás alá von a főtartozással. Ebben a kérdésben meg kell várni a felsőbbi bíróság döntését, amely aztán mindenkire kötelező lesz. Meggyőződésem, hogy a Semmitőszék ezeket a költségeket konverziósnak fogja tekinteni, mert az Okiráltságban alig van perköltség megállapítás és az itteni mentalitás nem nyugszik meg abban, hogy az adós nem fizet a hitelezőnek, ellenben fizessen perköltségeket, ami végső soron az ügyvédek jár.

S. Ferenc. Városi adóstól az 1931 decembertől áprilisig terjedő időre az a kamat jár, ami a szerződésben ki van kötve, a kamattörvényekbe meghatározott maximumon belül. A kamattörvények időnként változtak. Ha a szerződésben kamat kikötve nincsen, akkor a törvényes kamat jár, amely időnként szintén változott. A 2%, amiről ön ír, a falusi konverziósok vonatkozásig és pedig az 1931 dec. 18-tól, 1934 április 7-ig terjedő időre.

Ifj. Guttman Jenő, Máramarosziget. Ha a hitelezője a 40. szakasz alapján visszautasította, akkor Ön az ő beleegyezése nélkül nem adhat el földet, illetve ha elad, az ő követelesét 100%-osan kell fizetnie.

45.063 sz. régi előfizető, Alvincz. 1. Kérdése a törvény világos választ ad. Mezőgazda adósa nov. 15-én a felére leszállított tartozás 2,5%-át köteles fizetni, ugyanennyit jövő év május 15-én. A kamat — mint írja — rendezve volt 1932 március 3-ig. Ettől a naptól 1934 április 7-ig 2% kamat illeti meg Önt. A 20 holdon alóli és felüli gazdák között az új törvényben nincsen különbség, csak annyiban, hogy a 20 holdon felülieknek bejelentést kellett tenniük az Argetoianu törvénye alatt és ha ezt elmulasztották, akkor most sem esnek konverzió alá. Ha az adós a rész-

— MARGITTAI HIREK. Hir szerint az országépítési kölcsön jegyzésének megyei intézősége 15 millió lej lejegyzését reméli a margittai járás területéről. — Röttig Friedrich járásbíró saját kérésére Máramaroszigetre helyezték át. — November 21-én avatják fel Weinberger Sámuel néhai margittai főrabbi sírkövét. — Szalacs községben tovább dolgoznak a gyújtogatók. Legutóbb az állami iskola és egy vele szomszédos ház gyulladt ki, a héten a község háza egyik melléképületben keletkezett tűz, amit csak nehezen sikerült eloltani. A csendőrség nyomoz a tettesek után.

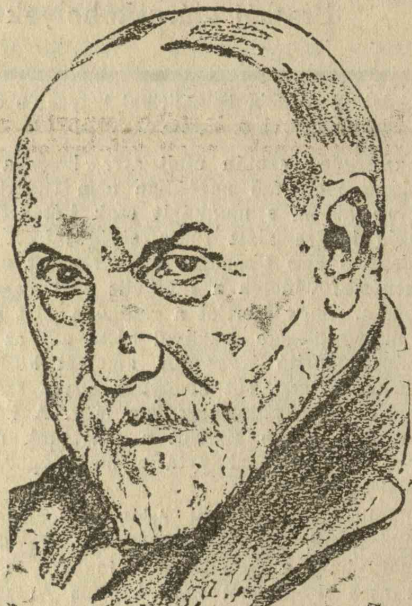
— KÁRTYAFOSZTOGATÓ BANDA MUKÖDIK CSIKBAN IS. Csikszerezéről jelentik: Az utóbbi időben Csikme gyében is egyre sürűbben jelentkeznek a kártyafosztoogatók. Meglepi az országos vásárokat s megkopasztják a székelye-

ket. Sok esetben csendőrök és közigazgatási emberek szemeláttára folyik a kézzel fogható csalás. Pillanatok alatt jóság és földárak vándorolnak a családok kezébe. A csendőrök nem akarják észrevenni, hogy szemük előtt galád, nagyszabású csalás folyik. Több oldalról figyelmeztetik is őket erre, mire — szemtanuk állítása szerint — azt felelik a csend és rend őrei, hogy belügyminiszteri engedéllyel „dolgoznak” a családok. Elképesztő valami ez. Ha egy tyuktolvajról van szó, könnyörtelenül megvasalják a szerencsétlent a csendőrök, de azzal, aki ökröket, földet lop ki a könnyelmű állampolgár zsebéből, nem törődnek. Felhívjuk az illetékesek figyelmét erre a hallatlan állapotra. Azt sem rejtjük véka alá, hol találják meg leghamarabb az idevonatkozó bizonyítékokat. Tessék csak érdeklődni, mi folyt a háromnapos csikszépvízi vásáron?

ABLAK

Nem Yorki lapok jelentése szerint Loredó texasi városkában, a Rio Grand del Morte partján szorgalmasan dolgoznak egy új Noé Báránya építésén. A „Sion bölcsői” nevezetű vallási szekta építi, amelynek alapítója egy ottani korcsmáros, „Ezekiel testvér”. A modern Ezekiel azt prédikálja, hogy rövidesen új vízözön lepi el a bűnbe süllyedt világot s csak a Sion bölcsői menekülnek meg a bárkában. A bárka építésére különben részvénytársaságot alapítottak s egy százdláros részvény ellenében a tagok biztosíthatják életüket az új Noé bárkájában, amely 300 méter hosszú s modern kényelemmel van berendezve. Az építést most siettetik, mert Ezekiel apának legújabb szentbeszéde szerint a vízözön 1935 nagy-péntekjére már esedékes. A részvények közül Ezekiel kettőszázat már el is helyezte, tehát jó üzletet csinált akkor is, ha az özönvíz netalán elmaradna. A dolgoznak szélhámosság szaga van, ugylátszik, a korcsmáros próféta egy kis „business”-re használja ki a jámbor texasiak babonás voltát. Ambátor sose lehet tudni! Amennyiben az új vízözönnek is az az előfeltétele, hogy az emberiség nyomorult, bűnös legyen, úgy mindenesetre nem árt, ha készenlétbe helyezik azt a bárkát. Építőit azonban s ezt azt „Ezekiel testvért” felejték ki belőle, mert ő is ehhez a romlott emberiséghez tartozik. Lám, üzletet facsar ki az emberi butaságból!

LUIGI PIRANDELLÓ

világhírű olasz drámaíró az idei irodalmi Nobel-díj nyertese.

Lapunk mai számából a szokásos regényfolytatás anyagtorlódás miatt kimaradt. Olvasóink türelmét és elnézését kérjük.

— KOLOZSVARON ELITÉLTÉK EGY MENEKÜLT NÉMET UJSÁGÍRÓT. Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári hadbírósg kedden délelőtt tárgyalta Láng Edgár német ujságíró ügyét. A „Dorthmunder Anzeiger” volt szerkesztője Hitler uralomra jutása után Németországból elmenekült és utlevél nélkül érkezett Romániába, ahol elfogták és bíróság elé állították. A hadbírósg az enyhítő körülmények figyelembevételével Láng Edgárt tiltott határátlépésért tíznapos fogházbüntetésre ítélte.

— Megölt a szengáz négy sütőmunkást. Jászberényből jelentik: Az egyik itteni pékségben megrendítő szerencsétlenség történt. A sütőde négy munkása, akik a műhellyel szomszédos fülkében szoktak aludni, hétfőn este lefekvés előtt megrakták a kemencét, hogy kora reggel megkezdhesék a sütést. Amikor mesterük kedden reggel beállított a műhelybe, mind a négyüket holtan találta a mellékfülkében. A

szerencsétlen munkásoknak minden valószínűség szerint a kemencéből kiáradt szengáz okozta a halálát. Lehet, hogy a keményben volt a hiba, az is lehetséges viszont, hogy a munkások egyikének hanyagsága idézte elő a tragédiát. A hatóságok mindenesetre bevezették a vizsgálatot a felelősség tisztázására.

— Ismét tönkrement utasainak együtt egy francia repülőgép. Párisból jelentik: Cherbourg közelében a katonai repülőtéren egy gép gyakorlatozás közben lezuhant és pozdoriájá zúzódott. A hadigép öt utasa közül négy szörnyethalt, míg az ötödik súlyos sérülésekkel került ki a romok alól, amelyek — miután a gép fel is robbant — nemsokára porrá égetek.

— TEMPLOMI HANGVERSENY FOGARASON. Tudósítónk jelenti: A fogarasi római katolikus oltáregylet november 11-én nagyszabású templomi hangversenyt rendezett, melyen az ünnepi beszédet Vorbuchner Adolf apát főesperes tartotta. P. Weldin orgonaművész Schubert, Mozart, Rinc és Mendelssohn műveiből adott elő. Sántha Ferenc tágóratón Rákóczi imáját és Maria-énekeket adott elő. Teutsch Ernőné ismert kellemes hangjával Beethoven Bussliedjét énekelte. Ezalkalommal mutatkozott be Hart Frida római katolikus tanítónő vezetésével a Római Katolikus Egyházi Dalárda a közönség nagy tetszésére. A templomi hangversenyt részt vettek a város és egyházak képviselői, az állami gimnázium tanárai és még sokan mások. A telt templom, a gazdag műsor nemcsak a megújított vezetőségű oltáregylet munkáját dicséri, hanem a résztvevőknek is magas fokú művészi élvezetet nyújtott.

— KÖZÖS EGYETÉRTÉSBEN VEREKEDTEK, UGY IS ÜLNEK. Csikszerezéről jelentik: Sándor László és Gál Náci felsőfokú legények közös elhatározással úgy ellátták egyik barátjuk baját, hogy az harminc napig nyomta az ágyát. A mostani törvényszéki főtárgyalás során beismerték a verekedést. Mindenben igazat adtak a tanúknak. A tanácselnök meg is jegyezte, hogy „tisztességes” emberekkel van dolga. A büntetés mértéke is a törvényszék jóindulatát igazolja. 15—15 napot kaptak a bűnüket töredelmesen beismerő verekedők.

falun lakik, ingatlana van és föld- és házadót fizet.

Fogarasi Mihály, kerekes, Lunca de Jos. Ha két év alatt fizet, akkor a tartozás 30%-ával egyenlítheti kötelezettségét. Ennek a felét 1935 április 7-én, második felét a következő év április 7-ikén kell fizetni. Nov. 15-én azonban fizetni kell a tartozás fele összegét után 2,5%-ot kamattal, 1934 április 7-ig 2%-ot kell fizetnie. Mindez akkor áll így, ha van földje és fizet földadót, mert különben nem esik konverzió alá.

Antinevralgic

DR. NANU MUSCEL

az egyedüli gyógyszer influenza, migren idegzsák, stb., ellen. Csak a eredeti csomagolásban árusítjuk. Minden dobozban az orvos jelzésével ellátott 2 kapszula (ostyában) van.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban

Két utitársam

Harmadmagammal utazom. Én és két meglelt férfi. Keresztbe tett lábbal, némán, közönyösen üldögélünk s várjuk, hogy a vonat meginduljon. Egyelőre semmit sem tudunk egymásról. Zártak, előkelők vagyunk. Ugy foglalunk helyet ebben a fülkében, mint nyulak az üvegrában, mielőtt a kísérletezés megkezdődne.

De mihelyt megöklökennek a kocsik és reszketnek az ablakok, mi is mozogni kezdünk. Percenként apró események barázdálják nyugalmunkat. Kérlek a jegyűket, az étkezőkocsi pincére gonggall jelzi a reggeli kezdetét, valamelyikünk cigarettára gyújt és elejti égő gyufáját. Ezekre az eseményekre mind a hárman máskeppen felelünk. Nem sokáig dughatjuk néka alá jellemünket. Öt perc alatt kiderül rólunk, hogy kicsodák vagyunk.

Első utitársam könnyed és bizakodó. Az ülése dobja kabátját s reggelizni megy. Szájában égő szivarral tér vissza, derűsen, elégedetten. Olvasni kezd valamit. Jegyét — könyvéből föl se tekintve — nyújtja a kalauznak, aztán visszagyűri valamelyik zsebébe. Az állomásokon leszáll, ujságot vesz, levelet dob be s mindig időben a kocsik lépcsőjére hág.

Második utitársam lelkiismeretes és kissé aggodalmas. Nyomban a vonat indulása után ki akarja nyitni táskáját, de a kulcs belelörök. Kétségbeesetten mered maga elé. Zsebkészével fészegeti a zarat, a penge kettéreped, újját megsebzí vele. Most angolnapaszat keresgél s közben beverzi kabátját-ingét. Mosakodni megy. Körutazási jegyét, melyet a legjobb utazási irodában váltott, szabályosan, amint a vele hozott számla is igazolja, a kalauz nem fogadja el, rá kell fizetnie. A határoknál a mi csomagjainkat meg se nézik. Az övét mindenütt következetesen fölurkálják.

Ha szövetkeznem kellene valamelyikkel, föltétlenül az elsővel szövetkeznék. Talán ellenszenves a második? Dehogy is. Kellemes, okos, becsületes embernek látszik. De az elsőnek az úton — és valószínűleg az élet útján is — szerencséje van, a másodiknak pedig nincs.

— A HEGYEK KÖZÖTT HAVAZÁS VÁRHATÓ. A budapesti időjárás-kutató intézet jelentése szerint borult, ködös idő, sokhelyütt, főleg keleten esőzések, a hegyek között havazás várható. A hőmérséklet további csökkenés irányzatot mutat.

(*) Tarzan sorozata új, olcsó kiadás. I. Tarzan a dzsungel fia, II. Tarzan visszatér, III. Tarzan Bestiá, IV—V. Tarzan fia, VI. Tarzan és az aranyszörű oroszlán. A dzsungel fiának nagyszerű kalandjait feszült figyelemmel kíséri a Tarzan-hívek sokmilliónyi tábor. Gazdag cselekmény, váratlan fordulatok, bájos női alakok, friss mesemondás biztositották ennek a sorozatnak a megérdemelt világsikert, amit mi sem bizonyít jobban, mint az, hogy már majdnem minden részlete filmre került és a világ minden táján nagy sikerrel szerepelt. A nagy sikerre való tekintettel most a Pantheon új, olcsó és szebb kiadásban forgalomba hozta Tarzan és az aranyszörű oroszlán, valamint Tarzan bestiá című köteteket is és ezzel az egységes árú magyar Tarzan-kiadás teljessé vált. Minden kötet ára (a kettős kötet is) fűző 57 Lej, kötte 87 Lej. Kapható a Brassói Lapok könyvostályában, Brassó, Károly király-u. 56—58 az udvarban.

A belföldi kölcsön jegyzésében az UGIR központja is részt vesz és a tagjai által jegyzett összegek után 1,5 százalékos jutalékot kap. Ebből a jövődelemből, amelyet körülbelül 25 millió lejt becsülnek, a gyárilárosok szövetsége saját székházat tervez, venni, vagy építtetni.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Svábhegyi Szanatórium

(Budapest centrumától 12 percre)
subalpin (430 méter) diétás gyógyintézet

Már heti 110 pengőért
főkéletes szanatóriumi el-
látást nyújt orvosi tel-
ügyelettel. 5-szöri étke-
zéssel, vizkurával, fűtés-
sel együtt

A legideálisabb őszi-téli üdülőhely.

A pénztelenség miatt a gazdák nyersen hozzák piacra a tengeri termést

Bukarest, november 14.

A belföldi gabonapiacra egyre fokozódó nyugtalanság tapasztalható az új kiviteli rezsim nyilvánossághozatala előtt az illetékes körök azt hangoztatták, hogy az elsősorban a kivitel fokozását célozza, különösen pedig a gabonaeport növelését kívánja szolgálni és ugyanakkor Manolescu-Strunga miniszter minapi sajtónyilatkozatában bejelenti, hogy a gabonakivitelben stagnálás periódusa következik, másfelől pedig

több mint kéthónapi előkészítés ellenére az új rendszer alkalmazása még mindig késik és az exportörök ma sem ismerik a részleteit

és azokat a feltételeket, amelyek mellett a gabonakivitelnek a jövőben le kell bonyolítódnia. Mindenekelőtt tisztázatlan még az a kérdés, hogy mi történik a Banca Națională kielégítése után fennmaradó 60 százalékos devizával. Az exportörök nem tudják, hogy ezeket a devizákat a kereskedelmi minisztérium fogja-e az importörök között felosztani, vagy pedig ők adhatják el azokat szabadon, ez utóbbi esetben pedig a devizák a mindenkori piaci árfolyamon, vagy pedig a Banca Națională által megállapított kényszerkursuson értékesíthetők-e. A kérdés rendezetlen volta miatt

az exportörök nem mernek gabonát vásárolni, mert nem tudják, megadhatják-e a termelők által kért árakat, melyeket külföldön semmiképpen sem lehet elérni.

Ha viszont az exportörök ezt a paritás-különbséget nem hozhatják be a devizánál, akkor kénytelenek lesznek leynomni a gabona beszerzési árát, hogy konvenialjon.

Ez a bizonytalanság az oka annak az üzletelenségnek és árlemorzosodásnak, amely a gabonapiacra már hetek óta észlelhető. Ami annál súlyosabb, mert a kikötőkben megkezdődött a tengerifelhózat, még pedig elég jelentős tételekben, habár más években a tengeriüzlet csak decemberben szokott megindulni. Ez annak a jele, hogy a gazdáknak szüksége van pénzre és miután ezidőszent más gabonában nincs kereslet, sőt Manolescu-Strunga miniszter közlése szerint árpa nincs is a piacon, mert a zömét már kivittek az országból, egyedül a tengeriért tud a termelő pénzt kapni. Meglepetést keltett azonban a piacon, hogy az eddig felhozott új tengeri minőségűleg nagyon gyenge. Talán éppen, mert sürgősen szükségük van a pénzre, a gazdák idő előtt takarították be a termést és nem hagyták megszáradni.

Az új tengeri nagyon nyers és sok vizet tartalmaz, úgyhogy az áru tulnyomó részét mesterségesen fog kellene megszáritani.

Máskülönben az őszi tengeri egészséges, alig 3-4 százalékos benne a foltos szem a tavalyi 6-7 százalékkal szemben. Az új tengeriért a brailai vásártéren nyers állapotban 140-145 lej, száraz, jó árúért 185 lej fizettek mázsánként, a kikötői vagonokban levő árúért 175-185 lej és hajóba rakva 205 lej. Konstancában a hét elején 17.250-20.750 lej fizettek egy vagon tengeriért minőség és átadási hely szerint, de a hét végén esni kezdtek az árak és már csak 16.250-20.250 lej fizettek tengeriért, illetve ugynevezett hideg (a szárítóból kikerült) árúért 26.250 lej. Ugyanez történt Galacon is, ahol hét elején a tengeri 180-195 lejjel jegyezték, míg hullámozó irányzat után a hét végén az árak 17.750-18.150 lejre estek. Vöröszemű árúért 23.000-23.250 lej, pignoletto-tengeriért 24.500 lej fizettek. Árpá iránt, mint említettük, nincs ke-

A regáti kereskedőszervezetek egyöntetűen állást foglalnak az új behozatali rendszer ellen

A jasi kereskedelmi kamara a kereskedelem szabadságának teljes visszaállítását kéri. A konstancai exportörök és importörök a kontingentálás eltörlését és a 60 százalékos devizakeszlet szabad értékesítését követelik

Bukarest, november 14

A belföldi kereskedelem, amellyel csak adagonként és összefüggéstelenül közölték az új behozatali rendszer lényegét, erőteljes tiltakozó akciót kezdeményezett. Manolescu-Strunga miniszter fenyegető terve ellen, amelyek most 15-én már az importra is érvénybe léptek. Az eddig passzív kereskedelemről különösen a miniszternek az a fenyegetése robbantotta ki a tiltakozást, hogy

az usztorátörvényt fogja alkalmazni és ha kell, még annál is drasztikusabb rendszabályokat kész faganatosítani a kereskedők ellen, ha a megindult általános drágulás nem szűnik meg.

Az egyik oldalon tehát a miniszter majdnem lehetetlenné teszi a külföldről való áruk utánpótlását, de ugyanakkor az ennek következtében természetes áremelkedés miatt a kereskedőket akarja felelős-

sé tenni.

A kereskedők megmozdulásában különösen sulyal bír a konstancai importörök és az exportörök akciója, tekintettel arra, hogy a külkereskedelmi mérleg alakulásában ennek a kikötővárosnak a kereskedői, az általuk lebonyolított nagy forgalom révén igen fontos helyet töltenek be. Az akcióban részt vesz a kereskedelmi és iparkamara, a gabonakereskedők egyesülete, valamint a többi kereskedő és ipari alakulat. Az érdekeltek egységes frontja vasárnap rendkívül izgalmas lefolyású gyűlést tartott, amelyen mindeketlen az ellen fakadtak ki, hogy a kormány már több mint egy hónapja a legteljesebb bizonytalanságban tartja a piacot és ezzel lehetetlenné tette, hogy az exportörök éppúgy, mint az importörök idejében felkészülhessenek az új rezsimre.

A szimpátia és az engedély

A gabonakereskedők egyesületének elnöke abból a szempontból bírálta az új rendszert, hogy nem megkönnyíti, hanem sokkal jobban megnehezíti a hivatali formasságokat. Az import tekintetében bizonyos cikkek behozatalának megakadályozása mellett van, magas vámilletékek alkalmazásával, de követeli, hogy a behozatali engedélyeket ezentúl ne különleges szimpátiák szerint adják ki, hanem az illetékes kereskedelmi és iparkamarák útján.

Ami a gabonakivitelrel illeti, a gabonakereskedők elnöke azt hangoztatta, hogy az exportált gabonáért kapott devizák 40 százaléka ám legyen a Banca Națională, de a fennmaradó 60 százalékkal az exportörök szabadon rendelkezhesse a jegybank, vagy a kormány által megállapított maximális árfolyam határain belül. Ezzel a valutaprémiával a gabonatermelők jobb árakhoz jutnak és az exportörök is rentábilissá tehetik az üzletüket. Az egyik petroleumszakszervezet igazgatója intervenciót kért annak érdekében, hogy az importörök minden meg-

kötöttség nélkül akármelyik országba tetszés szerinti devizával fizethessenek. Más importörök szerint

a szabadon hagyott 60 százalékos deviza nem fedezi az importörök fizetési kötelezettségeit és így most már hivatalosan rászorítják a kereskedőket, hogy a hiányzó devizákat a feketetőzsdén vegyék meg.

Eppen ezért a legtöbb importör annak a kívánságának adott kifejezést, hogy a Banca Naționalănak meg kell adni a számára szükséges devizamennyiségeket, de azonfelül szabadon kell tenni az exportdevizákkal való kereskedelmet és meg kell szüntetni a kontingentálást, amely privilégizált helyzetet teremt bizonyos importcégek javára és ezek kihasználva a kizárólagos jogukat, minden két hétben emelik az árakat, különösen az élelmiszerekéknél és gyarmatárúknál. Vannak cégek, amelyek száz-ezer kilósáma hozhatják be az árut, míg mások alig néhány száz kilóra kapnak engedélyt.

A lej stabilitásának örve alatt

A gyűlés eredményeképpen a kereskedelmi és iparkamara elhatározta, hogy memorandumot terjeszt a kormány elé és kérni fogja, hogy

az elsőrendű közszükségleti cikkeket vegyék ki a kontingentálás alól, vezessenek be egységes rendszert valamennyi exportáruval, a kivételből eredő devizák 60 százalékat szabadon adhassák el az exportörök a Banca Națională által megállapított hivatalos árakon, az importkvótákat pedig úgy osszák fel az illetékes kereskedelmi kamarák megkérdezésével, hogy minél több importörnek jusson belőlük. Ezt a memorandumot Nicolae Stefan kamarai elnök személyesen fogja átadni Manolescu-Strunga miniszternek.

A jasi kereskedelmi kamara már elő is terjesztette javaslatát az új kiviteli és behozatali rendszer módosítására. A

memorandum bevezetése megállapítja, hogy minden eddigi kísérlet, amely az import szabályozásának megjavítása címen történt, még rosszabb helyzetet hozott és semmiféle vonatkozásban nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket. Ugyanez fog történni az új rendszerrel is. Különösen azt kifogásolja a jasi kamara, hogy az új rezsim megtiltja a hitelben való árubehozatalt, viszont a mostanig keletkezett adósságok fizetésére olyan intézkedéseket tartalmaz, amelyek azt jelentik a gyakorlatban, hogy a romániai importörök sohasem lesznek képesek külföldi adósságaikat megfizetni. A valutagazdálkodás tekintetében

a jasi kamara alaptalannak találja az illetékeseknek azt az aggodalmát, hogy a megszorító intézkedések nélkül veszélybe kerül a lej, mert a külföldi államoknak semmi érdeke, hogy a lej

reslet. A kereskedelmi miniszter szerint azért, mert kifogyott az áru, szakkörök szerint azonban azért, mert

ennek a cikknek majdnem egyetlen vevője Németország volt, amely magasabb árakat fizetett eddig, de az új rezsim alatt ez már nem konvenial a németeknek, ha blokkolt márkák helyett szabad devizával kell fizetniük érte.

A kereslet hiánya miatt le is ment az árpa ára, különösen a galaci piacon, ahol a hét elején 26.750 lej fizettek a szokványos árúért, míg hét végén 26.250 lej is nehezen lehetett érte elérni. Brailában az 58-59 kilós árpa 6-7 százalékos idegen testtel 26.250-26.750 lej, stuccolt árú 67-68 kilós 29.750-30.500 ab uszály.

A buza felhozatal, amely a múlt héten egyes vidékeken nagyobb arányokat kezdett ölteni, a kormánybiztosság közlése-

nek hatása alatt, hogy nincsen szó a vásárlások közeli beszüntetéséről s csak a spekuláció terjesztette ezeket a híreket, alábbhagyott. Jelentéktelen forgalom mellett Konstancában 410-450 lej volt a buza, Brailában 405-460, majd 410-470 lej. Galacon pedig mindvégig 470 lej. A rozs nem nagy cikk a regáti piacokon. A galaci piac változatlanul 330 lejjel jegyzi. Ezzel szemben szilárdulás mutatkozik belföldi viszonylatban a zab áránál, amely Galacon a múlt hét közepén egyszerre 2500 lejjel javult, vagyis 28 ezer lejről 50.500 lejre emelkedett. Brailában a zab 300-310 lejjel indult és 290-300 lejjel zárta a hetet.

A hiivelyesek közül egyedül a babban van üzlet és a felhozatal is elég jelentős. Brailában közönséges moldovai babért 33-34.500 lej fizettek minőség sze-

essen, mikor több mint 140 milliárd lej idegen tőke fekszik Romániában hitelek és beruházások formájában.

És különben is a feketetőzsde kialakulását éppen a devizakereskedelem megszorítása tette lehetővé.

A továbbiakban a jasi kamara azt javasolja, hogy az import korlátozásánál a kormány ne tegyen megkülönböztetést országok szerint, ahonnan az árut be akarják hozni. Elég jogcím a behozatal korlátozására az, hogy csökkenti kell az importért fizetendő devizamennyiséget, de ne kényszerítsék a kereskedőket arra, hogy ismeretlen és nem konvenial importforrásokból fedezzék áruszükségüket. A behozatali kvóták megállapítása az iparnál az illetékes kereskedelmi és iparkamara referátuma alapján történjék, még pedig egy olyan bizottság előterjesztésére, amelyben a minisztérium, a kamara és a sajtó képviselői foglaljanak helyet és ez a bizottság vegye alapul minden gyár termelőképességét előre megállapított munkaóraszámhoz viszonyítva. A kereskedők importkvótáját ugyanez a fórum a korábbi behozatal és az üzlet forgalmával igazolt tényleges szükséglet figyelembevételével állapítsa meg. Ha az export emelkedni, vagy esni fog, akkor a negyedévenkénti importkvótákat is aránylagosan emeljék, vagy csökkentik.

Több gondot kell fordítani a közép és kiscégek, hogy azok méltányosabb arányban jussanak a jövőben behozatali engedélyekhez

és ugyancsak méltányosabb arányt javasol a jasi kamara az ipar és a kereskedelem importjogainak megállapításában is. A 60 százalékos szabaddá tett exportdevizákat az autorizált bankoktól szerezhessék be az importörök a Banca Națională által kibocsátott devizautalványok alapján.

Végül azt kívánja a jasi kamara, hogy

a kormány találjon valamilyen megoldást a hitelezni akaró külföldi cégek től való árubeszerzés engedélyezésére, esetleg külön erre a célra feljogosított pénzügyi garanciája mellett.

Mindezek után pedig a jasi kamara memorandum ismét leszögezi azt a nézetét, hogy a multbeli tapasztalatok alapján, amelyek szerint az importkontingentálás éppen ellenkező eredményeket hozott, mint amelyekért életbe léptették, a behozatali rendszer újabb módosítása helyett sokkal természetesebb lenne, ha Románia visszatérne a kereskedelem teljes szabadságához, vagy legalábbis a kontingentálás megszüntetéséhez, a devizaforgalom korlátozásának esetleges fenntartása mellett.

„Patenta“ tg.-mureși cég egy nagyon praktikus találmányt gyárt és hoz forgalomba. Az általa gyártott készülékek félautomata mérlegek gépkezelését 1 kg.-ról 10 kg.-ra emeli fel. Tg.-Mureșen sok ilyen felszerelt készülék működik már. A készülék könnyű kezelhetése és olcsósága miatt nagy jövő elé néz. A találmány 23005/934 szám alatt lett patentírozva.

rint, míg a speciális, jobb minőségű babfélék ára 45.000-52.000 lej között van. Konstancában erdélyi árúért 38-39.000 lej, jalomicai babért 31.000 lej fizettek. A galaci piacon a bab ára 35-48.500 lejről a hét végén 34.250-40.000 lejre lanyhult minőség szerint. Köles iránt mérsékelte a kereslet 32.000-38.000 lejes árak mellett.

Alábbhagyott az üzlet olajmagvakban is. Új napraforgómagért Brailában 29.250-30.55 lej, száraz magért 31.000 lej fizettek a hét elején és ezek az árak meg is maradtak. Brailában 32.000 lejről 31.000 lejre gyengült a napraforgómag ára. A tavaszi repce konstancai jegyzése 38.000 lej, a vadrepceé 23-27 ezer lej. Brailában vadrepceért 26.500 lej, Galacon 27.000 lej fizettek. Lenmag 58-60 ezer lej, kendermag pedig 31-34.250 lej.

Az erdélyi kamarák át akarják venni a vásárokat, hogy rendbe hozzák zilált anyagi helyzetüket

Kolozsvár, november 14.

A területileg megcsonkított és eddigi jövedelmeik több mint felétől megfosztott kereskedelmi és iparkamarák kétségbeesetten kapnak minden ötletet, amelynek segítségével pénzügyi egyensúlyuk helyreállítását remélik. A legtöbb ilyen kísérlet eddig a legjobban eladósodott kolozsvári kereskedelmi és iparkamarától indult ki, amelyet a három évvel ezelőtti felépített új tőzsdepalota költségei hoztak válságos helyzetbe és eddig minden szanalási kísérlet meghiusult a hitelezőként 36 millió lejellel érdekelt Albina-bank túlzott igényei miatt. Jövedelmeinek szaporítása érdekében a kolozsvári kamara néhány héttel ezelőtti akciót kezdeményezett, hogy cserealapon visszakapja hatásköre alá a tőle Nagypáradhoz csatolt megyéket, de ez a terv az érdekelt megyék és a nagypáradai kamara ellenállásán meghiusult.

Most újabb tervet dolgozott ki Kolozsvár a válsággal küszködő erdélyi kamarák szanalására. Ezzel az akcióval is tulajdonképpen önmagán akarna segíteni a kolozsvári kamara, de a siker fokozottabb biztosítása érdekében általános érdekű akciót csinál belőle. Legutóbbi igazgatósági ülésén a kamara elhatározta, hogy a hírhedt obortörvény értelmében saját hatáskörébe veszi át a területéhez tartozó megyékben a vásárokat és a regálban régóta bevezetett szokás szerint mindenütt vásárhoz és vásárbizottságot állít fel, amelyek révén ellenőrizni tudja a nagypásárokat menetet és üzleti forgalmát, természetesen illetékeket is szedne a kamara, hogy ezekkel egészítse ki kátyuba jutott költségvetését. Kolozsváron a vásári illetékekből igen nagy bevételeket remélnék, amelyből elsősorban az évek óta vajdó vásárcsarnoképítési kérdést tervezik megoldani.

A terv keresztülvitelének sikere érdekében a kolozsvári kamara most részletes tervezetet dolgoz ki erről a kérdésről és az elaborátumot megküldi a többi erdélyi és bánági kamaráknak is csatlakozás végett.

AZ ORSZÁGFEJLESZTÉSI KÖLCSÖN

szaporítja a román nemzet életére vetett bizalmat; megmutatja mindenkinek, hogy a nép tudatában van a haza iránti kötelességeinek; biztosítja az összetartozásnak és nemzeti ellenállásnak;

AZ ORSZÁGFEJLESZTÉSI KÖLCSÖN

biztosítja az ország védelmét; a szükséges eszközöket adja a hadseregnek, a béke biztosításának magas feladatában; helyreállítja az utakat, iskolákat, kórházakat; erőt ad a közegészségügynek, hogy harcoljon a betegségek ellen; visszaadja a kikötők régi életét; megállítja a munkanélküliséget; előnyt nyújt a nemzeti iparnak; elősegíti és jövedelmesebbé teszi a román terményeket.

AZ ORSZÁGFEJLESZTÉSI KÖLCSÖN

teljesen biztosítja a kis- és nagybirtokot; biztosítja a fizetést stabilizált lejben; igen előnyös kamatot és törlesztést nyújt; teljesen mentesíti a jövedelmet az összes jelenlegi és későbbi adóktól; gyümöcsözteti és segíti a nemzeti tőkét; az országban tartja az összes kamatokból és törlesztésekből származó összegeket.

AZ ORSZÁGFEJLESZTÉSI KÖLCSÖN

már csak 4 milliárd jegyzésénél minden évben a negyedévi huzásoknál ad:

4 nyereményt egyenként 3 millió lei,
8 nyereményt egyenként egy millió lei,
16 nyereményt egyenként 500.000 lei,
16 nyereményt egyenként 250.000 lei,
184 nyereményt egyenként 100.000 lei-jel

az első évben meggazdagít 228 aláíró;

az első öt évben 1200-an lesznek milliomosok és vagyonos emberek, 40 (negyven) év alatt az aláíróknak a huzások által, biztos nyereményeket stabilizált lejben oszt ki.

Egymilliárd kétszáznegy millió lei értékben.

Jegyezzenek

ORSZÁGFEJLESZTÉSI KÖLCSÖNT!

A bukaresti Urania-biztosító a konverziós törvény alapján döntőbizottság kiküldését kérte, amely az intézet felszámolását mondta ki. Az intézet már meg is kezdte a likvidációs munkálatoakat, amikor egyik 10 millió lejjel érdekelt hitelezője megtámadta a döntőbizottság felszámolási határozatát azon a címen, hogy a döntésnél a Banca Nationala kiküldöttje nem volt jelen. A fellebbezést a bíróság formahiba miatt elutasította.

Focsaniban új árutőzsde kezdte meg a működését a napokban. Az új tőzsdén, amely a kereskedelmi és iparkamara mellett működik, már számos üzletkötés jött létre, főképp gabonafélékben.

SPORT

Az 1016-os körlevél rejtélye

A sportszövetségek elsikkasztották a legfőbb romániai sportszerv módosító rendelkezését a magyar nyelv használatáról

Miért nem jutott el a magyar egyesületekhez az a körlevél, amely „megengedi...”

Brassó, november 14.

A sportközvélemény ítélőszéke előtt vádat emelünk!

Van miért és van kik ellen.

Tudatos rosszhiszeműséggel el akarták sikkasztani az erdélyi kisebbségi sportszövetségeknek azt az alkotmánybiztosított jogát, hogy anyanyelvüket használják.

Ít a nyilvánosság előtt kérdezzük meg Románia legfőbb sportszervét: tud-e arról, hogy

az egyes sportszövetségek nem küldték szét az egyesületekhez azt a későbbi módosító intézkedést, amely a román nyelv mellett engedélyezi a magyar nyelv használatát is? Egyszerűen lenyelték, elsikkasztották!

De menjünk sorjába. Teregezzük ki ezt a „diszügyet”.

A KÖZPONTI BIZOTTSÁG SZERINT TILOS...

Az első tiltó rendelkezést az UFSR, vagyis a „sportszövetségek szövetségének” központi bizottsága adta ki. 1934 február 26-án kelt 528 számú körlevelében a következőket közli a szövetségekkel:

„Tisztelettel tudomásukra hozzuk, hogy az UFSR központi bizottságának február 28-iki határozata értelmében az összes elismert sportegyesületek értesítendőek, hogy úgy alapszabályukban, mint levelezési papírjukon a felírat más nyelven, mint román nyelven tilos.

Egyetlen kivétel tehető a levelezési papír tekintetében, ahol a román szöveg mellett, annak francia fordítása is használható, mert ez a nyelv világszeret, mint nemzetközi levelezési nyelv van elismervé.”

Ezt a körlevelet siettek szétküldeni az egyes szövetségek az egyesületeknek. Felűnő gyorsan siettek a maguk részéről is felhívni a figyelmet, hogy ezentul az egyesületek magyar elnevezésének és beírásának használata tilos. A levélpapíron és általában ezentul magyar egyesületi elnevezések nem használhatók.

A rendelkezés nyilvánvalóan alkotmányellenes. És ezt érezte az UFSR is. A közgyűlésén ugyanis a megértő belátás győzött.

A KÖZGYŰLÉS ENYHIT

Az UFSR májusi közgyűlése után, május 26-iki keltezéssel újabb körlevelet küldött szét.

Az 1016 iktatószámmal jegyzett körlevél szó szerinti magyar fordítása azt mondja:

„Az UFSR közgyűlésének határozata hivatkozva, a román nyelv használatának kötelezettségére vonatkozólag a következőket szeggezzük le:

Mindazon egyesületeknek, amelyek az Önök szövetségéhez tartoznak, levélpapírjukon, mint „en tele” (sejlec, cimfelíral), románnyelvű elnevezését kell használniuk, míg alatta azok, akik

FEJFÁJÁSOK

idegzsába, influenza, rheumás fájdalmak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-féle
ANTINEVRALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tartalmaz, fenti eredeti jelzéssel. — Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

akarják, kisebb betűkkel bármely más nyelven írhatják a tetszés szerinti szöveget.

Feltétlenül megmarad azonban a kötelezettség, hogy az UFSR-rel a szövetségekkel és szerveikkel folytatott levelezés román nyelven történjék.”

Ezt a körlevelet nem siettek továbbítani. Sőt egyáltalán nem küldötték ki. A sportszövetségek egyszerűen elhallgatták, hogy ez a lényegesen módosító intézkedés megtörtént.

Mert ez az újabb körlevél nem mond kevesebbet: a román egyleti elnevezés feltűnőbb megjelölése alatt bármely nyelv használható. Tehát a magyar is.

AKIK KAPTAK A PÉLDÁN

Az első körlevélnek az alapján azonban máris hoztak olyan gyakorlati határozatot, amely nemcsak érthetetlen, de törvényszerű is. A Nemzeti Bajnokság bizottsága — mint megírtuk — elrendelte, hogy a plakátokat csak román és francia nyelven nyomhatják. Nyilvánvalóan rosszindulatú félrecsavarása ennek az első és később módosított körlevélnek. Ugy tettek, mintha a másodikra nem tudnának...

Sőt már meg is büntettek egy egyesületet, mert magyar kezdőbetűkkel merészt hirdetni ellenfelét.

A futballszövetség elnöki tanácsulása is — úgy látszik — rosszsalja a nemzeti bajnokság bizottságának intézkedését, mert legutóbbi ülésén úgy határozott, hogy mielőtt jóváhagyják, megkérdezik az UFSR-t az „idegen” nyelvek használatára vonatkozólag.

Ne kérdezzenek semmit! Az UFSR az 1016 számú körlevelet elküldötte a futballszövetségnek is. Nézzék meg a levél-tárban. Ott kell annak lennie! Ott porosodik valahol, mert a legfőbb sportszerv rendelkezése ellenére nem továbbították az egyesületeknek.

Az erdélyi kisebbségi sportegyesületek nyugodtan használhatják a levélpapírjaikon a román nyelv mellett a magyar nyelvet is!

SEPSISZENTGYÖRGY

SMTE—Victoria Brassó 1:1 (1:1) Mindvégig hevesiramu mérkőzés. A vezetőgól a szentgyörgyi csapat szerezte meg a 19. percben Szász révén, a Victoria a 38. percben egyenlített Tankó góljával. A második félidőben mezőnyjáték némi SMTE fölényrel, de a nagyszerűen védő brassói Veress kapus mindent ment.

Victoria kombinált—SMTE 0:0. Egyenlő ellenfelek küzdelme. Durva játék.

HARMINC MILLIÓ LEJ TISZTA HASZNA VOLT

a futballvilágbajnokság bevételéből az olasz szövetségnek. Jó üzlet a futball!

SZEGES DRÓTTAL KELL KÖRÜLVENNI A PÁLYÁKAT!

— az erdélyi pályákon, rendelte el a romániai futballszövetség, hogy az egyre ismétlődő botrányoknak elejét vegyék.

A székelyek nem, de a pénzük az jó az Universulnak

A legnagyobb magyarfaló lap, az Universul, teljes fegyverzetű bevonult Csikszeredára. Ne méltóztassanak örülni, nem azért jött ez a magyarokat annyira kedvelő sajtótermék, mintha felismerte, meglátta volna az itt céltudatosan összehalmozott nyomort. Ó, nem. Sokkal jövedelmezőbb célok fűtik.

Egyszerűen üzletet nyitott és boltjába kényszeríti azokat az egyre üresebb székely székelyeket, akiket „mellesteg”, szintén üzleti érdekből, Ázsiába igazgat lapja hasábjain. Gondolja, mielőtt sikerülne az áttelepítés, egy kicsit megkopasztja őket. Hisz a pénznek nincs szaga. Jól jön az az utált székelytől is.

Közvetlen az iskolaév megnyitása előtt hírlapirodát nyitott az „Universul” Csikszeredán. Hatalmas reklámtáblák hirdetik: hol található az egyedül üdvözítő sajtótermék. Ebben nincs is semmi kivétlen való. Elvégre egy napilapnak el kell adnia a példányait s hogy ezt hogy csinálja, ahhoz senkinek semmi köze. Azonban az Universul nem áll meg itt. Neki több, nagyobb összegek kellene. És mert pénzéhes, meg is szerzi azt.

Heteken át székelyszámra érkeztek az Universul „hírlapirodájába” az irópapir, füzet s más könyvkereskedési felszerelések. Az állami iskolák parancsot kaptak, hogy csakis az új „hírlapirodából” szerezzenek be mindent. Olyan forgalmat bonyolítottak le, melyhez hasonló Csikszereda összes kereskedői soha sem láttak.

Végre a papír- és könyvkereskedők, a kik elképesztő adóterheket viselnek, panaszt emeltek a rendőrségen hatalmas konkurenciájuk ellen. Ott szigorú rendszámlást ígértek. Aztán annyiba maradt minden. Elvégre a hatalmas Universallal nem szívesen kezd ki senki. Ezt megértjük, hanem azon csodálkozunk, hogy az Universul éppen a naponta több formában feltrancsrozott székelyeken akar keresni. Vagy talán ez a legérthetőbb és legjellemzőbb vonása? A látszat ezt igazolja.

Drága is, Ganz is, városi is és még sem jó

Városunknak van egy villanytelepe. Igen sok helyen van még, de olyan, mint a mienk, nem igen hánnyodik. Az teszi különlegessé, hogy méregdrága és az utóbbi időben használhatatlan is. A lakosság díjmérséklési követeléseit azzal szerelte le a város tulajdonát képező, de a Ganz cég által bérelt üzemet, hogy a jó árut meg kell fizetni. Annak előállítására nagy költségekbe kerül. Állandóan javítani kell a használat alatt álló s így kopásnak kitett gépeket.

A lakosság — mit tehetett volna mást? — belement az ajánlatba. Holmi szemszúrásnak is kevés díjesköntés után, tovább használta és fizette a méregdrága áramot. Most aztán az a kellemetlen helyzet állott elő, hogy az eddig kitűnőnek és jókarban tartottnak hirdetett gépek nem működnek, legalábbis nem jól. Minden második-harmadik este világítás nélkül áll a város. A villamosításaság méregdrága árama ugyan némileg pisálkól a lámpákba, de világosságot nem ad. Ha a polgár nem szereti a sötétséget, lámpát vagy gyertyát gyújt, — ha van.

Legtöbb esetben olyan gyorsan lepi meg az egyiptomi sötétség a várost, hogy nincs idő gyertyát vásárolni. No meg, honnan tudja a Ganz és városi áramot fogyasztó közönség, hogy következnek a vakulások? Hisz neki állandóan azt rágják a fülebe: kitűnő a villany, csak fizessen! Így aztán nem tart lámpát. Lámpa nélkül, villannyal felszerelt lakásában pedig nem lát. Illelnek már etéren tenni valamit, mert ez a drága is, Ganz is és városi is „generálszaftot” nem bírja a lakosság. Egyhelyen és egyszerre igen sok a „jó-ból”.

Anyagiak hiányában:

Lassan, de fejlesztik, szépítik Csikszeredát

A város silány anyagi helyzetét mérlegelve, dicséretes szépészeti munka folyik Csikszeredán. A városi erdő jövedelmei lehetővé teszik, hogy minden évben jókora darabot kikövezzenek elszülyedéssel fenyegető utcáiból. A kövezés közötti hézagokat, a legújabb államépítészeti utasítások szerint, aszfalttal töltik ki. Így az utcák idővel és megfelelő takarítással, por- és sármentesekké válnak.

A Magánjavak tulajdonát képező területből, vágóhid építési célra, telket sajátított ki a város s így a jövő évben az ecélra rendelkezésre álló, közel másfél millió lejből a célnak és a követelményeknek minden tekintetben megfelelő vágóhid épül s a város mészárosai kivonulhatnak a jelenlegi fészerből, ami minden, csak nem vágóhid.

Örömmel szegyezzük le, hogy az épülő városi liget körül hullámzó szenvedélyek lecsendesedtek. Tovább építhetik. Alapos körületekintéssel végzik is a munkát.

Az ecélra megszavazott összegekből, Wilk kertész irányítása mellett, tervszerű fásítás folyik. Ugy igyekeznek elhelyezni azokat, hogy az összbenyomás is kellemes legyen, de azért külön-külön is mutassanak a fák és cserjék. Ha hamarabb nem, de tavaszra a gáncsoskodók is belátják, hogy a sokat vitatott liget létesítése égetően szükségesszerű munka.

Közel százezer lejjel erdőszelket épített a város. Így a legkomolyabb jövedelmi forrásra hozzáértő szakember közvetlenül vigyázhat. Igen fontos ez, mert erdő hiányában semmi fejlesztési vagy szépészeti munkát nem végezhetne Csikszereda.

Mindent összevetve, ha lassan is, de céltudatosan halad Csikszereda fejlődése. Új utcái nyílnak, melyekkel kapcsolatosan szaporodnak az építkezési lehetőségek is. Ha így haladunk, idővel tényleg város formája lesz a városnak.

Az EKE csiki csoportja újabb kézzelfogható tanujelét adta élniakarásának

Még két évvel ezelőtt lefitymáló kijelentések hangzottak el a Pató Pál urat nagyra becsülő, sőt utánozó csikszeredaiak részéről, amikor a BTE, csiki csoportja név alatt számszerűen kicsiny, de annál lelkesebb fiatalokból turistacsoport alakult. Nem tudták észszel felérni, hogy mire való nagy hátizsákokkal tavasszal, nyáron és őszön a hegyeket róni, télen pedig sítalpakon kóborolni? — Hát ez is munka? — kérdezték.

És munka, komoly munka lett. Csikszeregy idegenforgalma két év alatt soha nem remélt lendületet vett és állandó haladásban van. Egyre többen keresik fel. Ismerni kezdik az eddig dugdosott természeti szépségeket, kitűnő sítalját.

Évente nagy nyári és téli találkozókat rendeznek az erdélyi turisták. Közben semmiből menedékház emelkedett a messze földön híres egyesek sziklák alján. A fáradt, a természet szépségeit csodáló idegen turisták menedéket találtak. Kitűnően szerkesztett „kalauz” áll rendelkezésre. Utjelzők, melyek pontosan mutatják a nevezetes helyek felé vezető utat. És az időközben EKE csiki csoportjává alakult egyesület nem pihen babérajain. Oktalan, de annál céltudatosabb gáncsoskodásokon törli át magát s adja élniakarásának, élnitadásának újabb tanujelét.

A minden dicséretet megérdemlő EKE csiki csoportjának választmánya, Schmiedt József fiatal építésszámológép ter-

vei szerint, anyagi gondjaitól vissza nem riadva, a várostól nyolc percnyi jáásra, a lehető legjobb sítéren, melegedő házat és siugrószáncot épít.

Az építkezést, anyagiak hiányában, két év alatt fejezik be. Az idén a sáncot és a melegedőház alépitményét készítik el úgy, hogy a közelgő téli idény alatt mindkettő használható legyen.

Kalákába folyik az igazán építő munka. Az egyes közbirtokosságok fát, fakereskedők és gyárosok deszkát, kereskedők, iparosok, szabadfoglalkozásuak kisebb-nagyobb összegekkel, vagy munkával járultak a kalákához. Csikszentlélek közbirtokossága, ötven évre, díjmentesen adott helyet az építkezéshez. Katonaszág robbantással készítette elő a terepet.

Néhány héten belül a melegedő tető alatt és a sánc készen lesz. A munka értéke, csekély számítás szerint is, nyolcvanezer lej. És ezt a nem lebecsülendő értéket az erős akarással párosult munka semmiből hozta létre.

A nyár folyamán egymásután tiltották be az egyesület azon megmozdulásait, a melyek anyagi hasznából ezt az építkezést végre akarta hajtani. Már azt hitték, nem lesz semmi belőle. És az akarat, a céltudatos munka győzött. Újabb, nagyobb lendületet vehet a téli idegenforgalom.

Vajha mástéren is ilyen buzgalmat, ilyen nagyszerű élniakarást tapasztalhatnánk.

IRNI KELL RÓLA,

hogy Csikszeredán megszűnt az annyira értékes és minden gondolkodó által nagyrabecsült kulturmunka. Még a múlt télen több egyesület nemesen versenyzett a magyar kultúráért. Most egy hangot sem hallani. A pletykát kedvelő, káskán göröcsöt keresők nagyban hozzájárultak ehhez az áldatlan állapothoz. Sőt egyik nagyváradi magyar lap sem késlekedett Csikszereda felbecsülehetetlen kulturmunkát végző urasszonyába beleharapni. Véletlenül, noha nem volt miért, mint rendesen, ez esetben is különvéleménye volt a nagyrabecsült sajtóterméknek. Az ellenségeitől is becsült és tiszteletben álló urnónek rontott, úgy, mintha nem őt akarta volna sérteni. A „tréfát” megértették s erre vége lett a csikszeredai, igazán nagyvonalú kulturmunkának. A mi véleményünk az elszomorító kérdésben az, hogy ezért nem kell, nem szabad elkeseredni. A kutya ugat, a karaván halad közmondásával napirendre kell térni az izellenség felett, hogy lássuk az újabb kulturmunkát.

hogy Csikszereda volt plébános, Tóth Kálmán esperes, jelenleg kőrösbányai

plébános, 23 ezer lejes elmaradott követelésért pert indított az egyházközség ellen. Megáll az ember esze. Hát idáig jutottunk! Plébános perli volt egyházközségét, mert az nem tud fizetni. Akar, de nem tud. Nem bírja a terheket. Gondokkal küzdő tanítói hónapszáma nem jutnak fizetésükhöz. Nehezen lehet felhajtani a kivetett képet. Leszegényedtek a csikszeredai katolikusok. Kötelezettségeiket azonban teljesíteni akarják és teljesítik is, de időt kérnek. A volt plébános nem akar erről tudni. Ő perel. Hol van itt a katolikus világnézet által hirdetett magasztos megértés? Nem elég hirdetni, hanem gyakorolni is kell, plébános ur!

hogy a nemzeti-parasztpárt csikmegyei tagozatának szűkebbkörű vezetősége gyűlést tartott dr. Teftu Aurél volt főispán, tagozati elnök lakásán. Elhatározták, hogy erőteljes szervező munkát kezdjenek Csikban. A helyzet teljesen megértett a cselekvésre. Tehát rövidesen megindul a politikai gyomrozás. Színszékely községekben nemzeti-parasztpárti tagozatokat létesítenek. Ezzel kapcsolatosan álló tisztelettel, de annál kétségbeesetteb-

ben kérdezzük: mikor látja a Magyar Párt elérkezettnek az időt a szervező munka megkezdésére? Mikor hívja már egybe legalább a három év óta nélkülözött közgyűlést? A kisebbségi pártélet nemcsak választásokból áll. Ezt minden gondolkodó ember érzi a megyében. Miért nem világosítják fel, tömörítik, szervezik a magárahagyott népet? Olyan sürgős és fontos kérdések ezek, a melyekre a lehető legrövidebb időn belül tettekkel kell felelni.

hogy a helyi róm. kat. főgimnázium ifjusága hagyományos keretek között ünnepelte Szent Imre ünnepét. A tanuló ifjuság teljes száma kívül a város lakossága is nagy érdeklődést mutatott. A felémelő ünnepély során Sarkady Elek gimnáziumi zenetanár zenekarával, Opra Benedek tanár ünnepi beszédével, Baricz D. VII. o. t. melodráma előadásával és Ince Gábor szintén VII. o. t. szavalatával fejtették ki elismerésre méltó tevékenységét.

Tető alá jutott a görög keleti templom

Csikszereda görög keleti lakossága évek hosszú sora óta építi a templomát. Hatalmas összegek folytak be a célra a megyéből. Néhány évvel ezelőtt annyira „előnyös” építkezési szerződést kötöttek két ókirálysági mérnökkel, hogy a templom alapja közel négy millió lejbe került.

Az elpocsékolott összeg miatt, melyből az egész templomot fel kellett volna építeni, bünper keletkezett. Az ügyészség kezdte „építeni” a templomot. Közben a drága alaphoz kiálló ormótlán kampók hirdették, éveken át, hogy Csikszeredán templomot akartak építeni.

Ez is véget ért. Újabb kilencszázezer lejt kapart össze az egyházközség s most már egy százszéregeni vállalkozót bízott meg, aki a négymillió alapra, kilencszázezer lejből tető alá hozza a bizánci stílusban épült templomot. Értesüléseink szerint jövő évben véglegesen be fogják fejezni.

Megmérgezték Csikszereda medvét

Csikszereda abban is különbözött a többi erdélyi városoktól, hogy volt egy az utcán kóborló medvéje. Nem éppen saját tulajdon, mert Vlad Izidor görög katolikus lelkész pallotta magának, hanem azért minden városi lakos jogot formált rá. Ugy emlegették: „a mi medvénk”.

A jól megtermelt süldőmedve nem egy bolondságot csinált. Jó néhány héttel ezelőtt váratlanul, mizeközben jelent meg a róm. katolikus templomban. Sekrestyébe zárták, mire kiállott a szószékre s onnan kezdte bámulni a megrökönyödött híveket. Később a város fiataljait kezdte ki. Egymásután letördelte. Lakásokba hatolt be, de nem bántott senkit. Kedves, rakoncátlan kölyök módjára viselkedett. Szint adott a városnak.

Most aztán vége. Nem jelenik meg többet a mackó.

Ismeretlen tettesek mérgezett eledelet adtak a vágóhid körül kóborló mackónak. A gyermek természetű állat nem tudta elképzelni mi van vele, kinek vétett, hogy ilyen irtóztató fájdalmakat kell kiállnia. Habzó szájjal, göröcsökben vonaglott, amikor értesítették a gazdáját. Vlad „parinte” elkeseredetten vette fegyverét. Látta, nem lehet segíteni kedvenc állatján és lőtt.

Csikszereda különlegessége véglegesen eltűnt. Nem fértek meg töle, noha más elpusztítandó való is volna itt, nem a medve. No de erre nem gondol senki. Az nem hecc, amivel másoknak bosszúságot lehet okozni.

Az ideges gyermek

IRTA: DR. KORWIN WEXBERG
FORDITOTTA: TAKÁCS MÁRIA

Az idegesség megelőzésének és gyógyításának vezérfonala, szülők és nevelők részére. A nevelés új módszerei. Postaköltség 20.— Lei. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 36—38. az udvarban.

ARA 73.— LEI

MOLNÁR—JOVITZA

Rádiósok könyve

A rádió elméleti és gyakorlati ismertetése. Legújabb ez évi kiadás, 373 ábrával.

ÁRA 144.— LEI

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

GAGYI LÁSZLO:

A TOLVAJ

Tizenöt éves volt és lopott. Kenyeret. Elfogták és véresre verték. Csupa seb volt az arca és a teste. Most fáradtan, összetört, gyámoltalanul vánszorgott végig a piacon. „Micsoda zűllés” — szörnyülködtek el rajta a moralisták és a hazug, nyomorult álszentek. „Persze, a korszellem, süppedünk, süppedünk...” Nem is nézett az emberekre. Utálta őket és félt tőlük. Egyedül volt. Egyedül, árván, boldogtalanul, elszoruló szívvel ebben a rengeteg világban. Mint egy szegény, szomorú fáska a nagy, gyönyörű, vig mező közepén. A magányosság emésztő fájdalmánál csak az éhség érzése volt erősebb. Megverték. Jó. Mit javítottak rajta? Kenyeret kell, kenyér... Ment tovább Lehorgasztott fővel. Vonagló szájjal. És átsepett az ő kicsi, megsebzett barta szíven a keserűség, amiért ilyen rosszak és kegyetlenek az emberek. Jó lett volna koldulni. De szégyelte. Nem tudott egyetlen könyörgő szavacskát eldadozni. A sétatéren leroskadt egy padra. Ült. Gondolatok nélkül. Estig. Már nagy, titokzatos árnyak ölelték körül a sétatert és a fák puha, finom, megnyugtató altató dalokat sóhajtottak szerteszét, amikor felriadt a padról. Ment tovább. Előre és hátra. Egyszer csak belebotlott a hóborító orbe. Pocakos, nagybajszú, kegyetlen arcú ember volt. Ugy nézett ki hatalmas seprűjével, mint egy lándzsás kozák.

— Hol csavarogsz? — ragadta meg a gyermek gallérját.

— Nem tudom, — felelte a gyermek és elfordította alázatos, meleg szemét a kegyetlen arcra.

— Na, takarodj ki! Zárok.

A gyermek bólintott. Elfordult és megindult.

A kerti őr utána kiáltott.

— Hová mész?

— Ki.

— Hát akkor menj a kapu felé.

A gyermek visszajött. Megállott az őr előtt. Arcát felemelte és belenézett az őr kidagadt szemébe. Hangja szinte kétségbeesetten remegett.

— Nem tudom, hol a kapu.

— Nem? Hát hol jöttél be?

— A kapun.

— Hát akkor miért nem akarsz hazamenni?

— Nincs hazám.

— Ahán. Hát nincs. Hol aludtál az éjszaka?

— A rendőrségen.

— Na, láccik rajtad. Nem lehetsz te rendes ember. Aztán mit kerestél a rendőrségen. Hm?

— Bevitték.

— Na jó. Tudom, hogy nem magadtól mentél. Megfogták a gallérodát, mi? Tudom én, hogy megy az efféle. Még meg is billentettek, mi?

— Megverték. Minden csontomat össze-törték.

— Loptál, mi? Megláttál egy szép bicskát és elcsaklítottad, mi? Hehe. Tudom én, hogy megy az! Né, mi van az égen! És ezalatt „gyere velem, szép bicská”, mi?

A gyermek lehorgasztotta fejét. Átsajgott testén az ütések fájdalma.

— Nem, nem — sóhajtott — Éhes voltam.

— Szóval kenyeret. Hát apád nincs?

— Nincs. Felakasztotta magát.

— Ő is lopott, mi? Szerzett egy kis pénzmagot, mi?

— Munkanélküli volt.

— És dühében munkát adott a halálnak, mi? Na, takarodj, takarodj!

Nagyot röhögött és seprűjével rávágott a gyerek hátára. A gyerek szótlanul elfordult. Megindult előtte. Lassan lépegetett. Kinosan. Fáj minden csontja.

Ugy ment, mintha valami koporsó után menne. A park-őr mogorván lépegetett mögötte. Aztán vigyorgni kezdett, mert egy vicc jutott eszébe. Egy disznó vicc...

Hehehe! És az a marha férfi nem vette észre. Egyszer csak: suppl! Nahát! Közben a kapuhoz érték. A gyerek kilépett.

De nem ment tovább. Leült a kapu elé. Arcát nekifektette a kapufélfának. Sáp-padt, sebes, vékony arcán nagy könny-cseppek futottak alá. Az őr megbámulta.

És hirtelen egy történet jutott eszébe. A fene emlékszik, hol olvasta. Az is egy sétatéri őrről szólt és egy ilyen nyomorult gyerekről, akit az illető magához vett és felnevelt. Közben kiderült, hogy egy király gyermeke. Félország, ásó-kapa-nagyharang, még most is élnek, ha meg nem haltak! Ilyeneket gondolt. Nagy elszánnás viharzott át rajta. Arcát a rácshoz szorította.

— Te gyermek!

— Tessék!

— Csakugyan nincs senkid?

— Nincs.

Kinyitotta a kaput.

— Na, hát akkor gyere vissza. Felnevellek én. A gyermek felemelkedett. De az arca szomorú maradt és fáradt. Valamit mormogott félálmos fájdalommal.

Aztán a park-őr kétszobás lakása felé ballagott. A sétatér nagyokat lélegzett. A mesére gondolt. Majd jönni fog a király. Kéri a gyermeket. Igér fut, fát, Aztán bevonulnak a fővárosba. Aztán ásó, kapa és egy félország, menybéli Isten, egy félország!

— Na! — lépett be a konyhába — hoztam egy gyermeket. — Az asszony mér-ges volt. Kiabált. De az ember magya-

rázott és erősködött. Végül is az asszony megszánta a gyermeket. Szép szeméi voltak, szép, szomorú szeméi. A gyereket sirt, erre az asszony bement a kamrába és egy nagy darab kenyeret vágott le. Kihozta. A gyermek mohón rávetette magát. Most egyszerre felszakadtak gyomrában a szenvedések.

— Ohó! — kiabálta az ember. — Azt már nem! Ez a gyermek lopott. Egy kenyeret napig nem eszik. Nem e-szikkkkk!!! Beléneveljük a félelmet, hogy máskor ne lopjon.

A gyermek lehajtotta a fejét. Alázatosan.

Szégyen pirosította el az arcát, szívébe belejajgatott a fájdalom. Szeretett volna felsikoltani, de nem mert. Betuszkolták egy faskamrába.

— Cselezni fogunk asszony — magyarázta a férfi. — Egy darab kenyeret dugunk el a kamrába. Ha nem lopja el, akkor királyfi, akkor felneveljük. De ha... A szeméi elsötétedtek és súlyos ökleivel megfenyegette a faskamra om-ladozó ajtaját.

*

Elaludt. De újra és újra kinyitlak szeméi. „Édes Istenem, — fogta össze a kezét — édes Istenem, irgalmazz. Adj egy kicsi kenyeret. Könyörülj rajtam, édes Istenem, mert meghalok”. Éjfél felé már nem bírta tovább. Felkelt. — Négykézláb körüljárta a kamrát. Seholy semmi. Lassan, fájdalmasan felemelkedett és körültaogatta a falat. Semmi, semmi... Egy darabig némán, sóhajtozva állott a kamra közepén, de aztán tovább kutatott. Egyre lázasabban.

— Én Istenem — suttogta — kenyeret, édes Istenem, kenyeret!

Végre ráakadt a csatlékre, amit az őr lopott a kamrába. Kenyér volt. Igazi kenyér. Mindennél illatosabb, mindennél józubb, mindennél boldogítóbb ajándék: egy darab igazi kenyér. Mohón, szomjasan gyurta magába. Szemei éhesen, boldogan csillogtak. Aztán mely álomba merült. Még álmódott is. Széles zöldmező közepén egy kicsi ház: ott lakott egyedül. Minden virágnak szája volt és beszélt velük. A futó patakok énekeltek. A komoly, méltóságos nyírfák találós kérdéseket adtak fel. Aztán az iskolában volt. Negyvenen ültek egy terem-ben. Énekeltek. Hangosan, ujjongó, áradó, gyönyörű hangon énekeltek:

„Lomb a fán, virág a fűben

mintha intene...

Arnyaimban megpihenhetsz:

jöjj, ó, jöjj ide...”

Rég-rég tanulta ezt a nótát. És most ezt énekelte. Ó, milyen szép volt! Aztán az udvarra álmódta magát, ahol frissen, ragyogó szemekkel kergették egymást. Istenem, negyvenen! Negyvenen. Negy-

venen.

— Hé, bitang ebje, ébredj!

Fájdalmat érzett az oldalában. Kinyitotta szeméit. A parki őr kegyetlen arca trónolt felette. Az oldalát rugta. Teljes erővel. Mögötte egy rendőr állott.

— Itt van ni, biztos ur — köpködött reá, a sétatér és hosszasan káromkodott. — Itt van ni, édes biztos ur, a fene a szemét! Szállást adtam és ő meglopott.

*

A többi már tudta. Felkelt. Szótlanul, alázatosan, meg-megrozkodó lábakkal vánszorgott a rendőrség felé.

Nem félünk a farkas ordítól.
HIDEGTŐL.

ZEPHIR *rel'ütünk*

10 kg. lával fűt egy normal szobát 24 órán át.

Gyártja: **SZÁNTÓ D. ÉS FIA, ORADEA**

Kapható mindenütt. Kérjen díjtalan árjegyzéket.
Képviselet: **Thomas, Scheerer & Galts**
Vasudvar, Brassó.

HIRDETMEY

A Borosneul Mare-i (nagyborosnyói Háromszék-megye) Județul Treiscaune „Hangya” Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet november 25-iki határidővel boltos pályázatot hirdet. Pályázhatnak családok tanult kereskedők. Köteleessége a szövetkezeti boltot és a kocsmát vezetni. Járandósága 500 Lej havi fizetés, 4% forgalmi jutalék vegyes áruk után; 1% monopól után (só, dohány, szesz, gyufa és cukor), 6 81 tűzifa, 180 liter petróleum, amelyből a helyiségeket fűteni és világítani tartozik. Természetbeni lakás (2 szoba, konyha, kamara) és kert használat. Az évi forgalom kb. 800.000 lei. Nyári hónapokban 40–50–60 ezer, téli hónapokban 70–90 ezer lei. Kaucióképpen 20.000 (huszezer) lei készpénzt köteles a szövetkezet pénztárába befizetni és 50.000 lei (ötvenezer) első helyeni ingatlan bekebelezési okiratot adni.

Borosneul Mare 1934 november hó 4-én.

Jól bevezetett, teljesen modern

penzió átadó

(Központi fűtés, melegvíz, fürdőszobás szobák)

Kitűnő existencia Érdeklődők címeit „Nem idény üzlet” jellegre a brassói kiadóba kérem

Ambár a szörmeárak árai emelkedtek, még ma is mindenféle

szörmeárut

a legolcsóbb árak mellett

vásárolhat

ROSENBERG SIMON-nál

Brassó, Kapu-utca 34 szám,

Bukarest, Str. Stintilor 30.

Győződjön meg, vételkötézettség nélkül az árak olcsóságáról és az áru minőségéről

ELEKTROTECHNIKAI

ZSEBKÖNYV

1934-İK ÉVI KIADÁS

Irtá: Molnár János okleveles gépészmérnök. Tartalmazza a gyakorlatban előforduló összes elektrotechnikai ismereteket. — 370 oldal 460 ábrával. — Ára 264 lej. Kapható a Brassói Lapok Könyvostályában.

Brassó, Kapu-utca 56–58

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lei, vastag betűkből 8 lei. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állatkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés megismételt feladásánál 25% engedmény. A hirdetés díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Fajalmát, válogatottat, téli eltartható mázsánként 700 lejért szállít Palkó, Sängeorgul de Pádureni. 16132

Eladó: 110 voltos 2.2 Kwatos dinamó és 5 HP benzínmotor. Cím: Koczás, Mercurea-Diu. 16125

Valódi szentbernáthgyi kutyakölykök eladók Vajna Olga, Brassó, Str. Regele Carol 9. 16126

Állást nyer

Azonnali beépítésre, állandó alkalmazásra női fodrászt keresek. Gráf András Diciosánt-martin. 16084

„Diplomás kozmetikusnő” több éves amerikai praktisszal divostársat keres nagyobb romániai városban. Cím 16134 sz. alatt a brassói kiadóban.

Textil- és rövidírásúlet keres kirakatrendezéshez értő, mindhárom nyelvet beszélő ügyes detailistát. Ajánlatok „Állandó alkalmazás” jellegre brassói kiadóhivatalunkba küldjen. 16128

Levelezés

Kicsi nagyságos. Jól vagyok, minden a Tied. Számolom a napokat. Mindig a Te Jolid. 16123

FIATALOK tanácsadója. Szerelmi levelező, kiegészítő a társaság illemszabályaival. Bélyegnyelv, virágnyelv. stb. Ár színes borítólappal 30 lej.

Bukarest

Dr. Keszenbaumné egészségügyi- és gyógytorna kurzusait megkezdte. Jelentkezés: Str. Jules Michelet 15. Telefon 227/20. 21158-b

Minden magyar könyvüdvöndös a megjelenés után azonnal kapható az Ig. Hertz könyvkereskedésben, București, Cal. Victoriei 5. 258-b

BRASSÓI BURGONYA fehér és rózsás, kitűnő minőségű elsőosztályú áru, mázsánként 150 lej, hazaszállítva 50 kg-os zsákokban (legkisebb mennyiség 100 kg.) Rendeléseket felvesz Union S. A. București, Calea Plevnei 159 (Lessei gyár). Telefon 3–80–45.

„Lombard” Str. St. Jonica 11. Legmagasabb áron vásárol aranyat és mindennemű ékszert. Pénzt folyósít azonnal bármire. Osztálysorsjegy eladási iroda. (Magyar levelezés.) 21155-b

Róth pensio. November 1-re teljes komforttal ellátott, elegáns butorozott szoba, teljes ellátással két személy részére mérsékelt áron kiadó. Bukarest, Str. Alexandru Lahovari 33. I. em. 21089-b

Elegáns különbejáratú szoba, fürdőszoba használatával egy-két személy részére kiadó. Ugyanott magyar házikoszt, egy ebéd 25 lej, kihordásra is. Bukarest, Str. Lipscani 7 első emelet. 21196-b

Brassótól Váradig

Orsovától Szigetig

Bukaresttől Galacig

terjed a hír, ha azt a

Brassói Lapokban

apróhirdetesként közli!